

Інформаційний бюлєтень ЦК
Товариства сприяння обороні України (ДТСААФ)

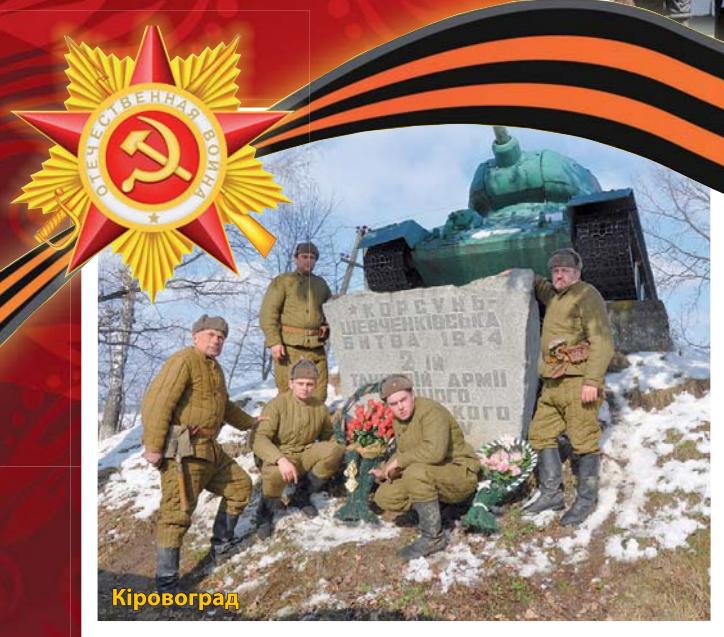
Вісник

№ 2 (10) 2013

ТСО України

В організаціях Товариства
пройшов місячник
військово-патріотичної роботи
на честь 68-ї річниці
Великої Перемоги

Зміст

Пам'ятаємо подвиг батьків і дідів...	2–3
Безсмертний полк Кобеляцького району.....	4
Дтсаафівці шахтарського краю.....	5–7
Людина живе стільки, скільки її пам'ятають	8–9
Наш ветеран	10–11
Кіровоградщина приймає колег.....	12–13
Людяність у ставленні до людей ще ніхто не скасовував.....	14–15
Пам'ять про героя нетлінна	16
Путівка в життя	17
Золото родини Золотових.....	18–19
Мало розуміти, треба діяти	20–21
«Ми виконували буденну роботу і не вважаємо себе героями	22–23
«Це один з кращих космічних музеїв, які є сьогодні у світі»	24–25
Навчаються освітяни.....	26
Державна акредитація навчальних закладів	27–29
Обличчя держави.....	30–31
Острівець здоров'я	32

ДЕЩО З ПРИВОДУ

Телереклама... Змушуєш себе з розумінням ставитись до цієї нашесті — адже без неї телевізійникам просто не вижити. Вона така різна — настирна і начебто ненав'язлива, талановита і не дуже, дотепна і часом гидка. Але у відношенні до дитячого розуму — підступна і, вважаю, навіть злочинна. Та дідько з нею, вашою ідеєю — розкажи батькам, нехай вони тобі це придбають! Інколи і можна розщедритись на якусь розкручений ляльку типу «Монстерхай» або супермодну цукерку для коханої дитини. Але мене буквально нокаутувала реклама «Растішки». Пам'ятаєте, хлопчики грають в індіанців, злобні гурони (могікани, черокі, делавари) «катують» відважного «вояка», спокушуючи його розкрити військову таємницю в обмін на брендований молочний виріб. Після другої баночки стійкий полонянин вже не витримує, а коли ще й ложку дали, ладен видати навіть те, про що й не питали.

Та це ж гра, скажете. Так, але саме в іграх дитина формує в собі майбутнього громадянина. «Всі ми родом з дитинства», — сказала свого часу мудра людина. Тому так популярні військово-патріотичні ігри «Сокіл», «Джура», «Пласт», нещодавно відновлена «Зірница». Та це ж гра, скажете. Так, але саме в іграх дитина формує в собі майбутнього громадянина. «Всі ми родом з дитинства», — сказала свого часу мудра людина. Тому так популярні військово-патріотичні ігри «Сокіл», «Джура», «Пласт», нещодавно відновлена «Зірница».

Наше покоління, виховане на книгах безсмертного Гайдара, брало собі за взірець Мальчиша-Кібальчиша. Але ж був там і Мальчиш-Плохіш, який за бочку буржуїнського варення і корзину печива погодився на зраду. Чи не такого саме Плохіша і хочуть викохати мої колеги-журналісти на замовлення вітчизняного Буржуїна? Адже тому зовсім не потрібен пасіонарій на ринку попиту, йому потрібен Користувач, який заради смачненького наїду продастъ і Батьківщину, і маму рідну! А батьківщина самого Буржуїна там, де його гроші — в офшорі... В цьому номері ми підводимо підсумки Місячника військово-патріотичної роботи, присвяченого 68-й річниці Перемоги. Тої величної Перемоги, яку здобули Мальчиші-Кібальчиші — наші батьки і діди — в смертельній битві з найлютішим загоном буржуїнства — фашизмом. То ж нехай таким місячником стане вся наша повсякденна робота, адже виховання патріотів — одне з головних статутних завдань Товариства сприяння обороні України!

Володимир Віжунов

Відповідальний за випуск: Володимир ВІЖУНОВ
Над випуском працювали:
Сергій ЗЯТЬЄВ
Олег ДАЦЮК
Наша адреса: 03056 м. Київ, вул. В. Гетьмана, 27
Наші контактні телефони: (044) 457 71 86
Факс: (044) 455 93 38
e-mail: cbtsou@vs.ua

Вісник
ТСО
України

Дизайн, верстка та друк
ПП «Фірма «ГРАНМА»
м. Київ, пр. Повітрофлотський, 94а
тел.: (044) 206-46-20
e-mail: granma_print@ukr.net
в кількості 3 400 примірників

ПАМ'ЯТАЄМО ПОДВИГ БАТЬКІВ І ДІДІВ...

Завершився черговий традиційний Місячник військово-патріотичної роботи, присвячений Дню Перемоги. Традиційний, але не рутинний та шаблонний

Дяючи старт заходам, Голова Товариства Віктор ТІМЧЕНКО звернув увагу керівників осередків на те, що підсумки Місячника аналізуватимуться не за якістю надісланих звітів та вражуючих цифр, що містяться в них. Оцінювання роботи здійснюватиметься на підставі публікацій в засобах масової інформації та за матеріалами, що надходять для розміщення на сайті ЦК ТСО України. Рекомендовано також координувати проведення заходів з місцевими органами влади, ветеранськими та іншими громадськими організаціями.

Одним з яскравих прикладів такої співпраці стало узгодження спільних дій Чернівецької обласної організації ТСОУ з місцевою владою, яке документально оформлене в Дорученні обласної держадміністрації районним адміністраціям та міським радам «Про підтримку Товариства сприяння обороні України у проведенні місячника оборонно-масової роботи, присвяченої 68-ї річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років та 69-ї річниці з дня створення обласної організації ДТСАФ України». В якості рекомендації це Доручення Голова Товариства надіслав до всіх обласних організацій.

Практично в усіх організаціях Товариства всіх рівнів Місячник розпочався, та й продовжувався, за активної участі і сприяння місцевої влади і громадських об'єднань. Так, в Сарнах Рівненської області «благословив» початок заходів особисто міський голова Сергій ЄВТУШОК. Голова Сумської міської організації Тетяна Швачко запросила до ЗОШ №25 ветеранів війни, представників влади та громадських організацій, започаткувавши урочистості. Голова Черкаської ОО Микола САМОЙЛЕНКО традиційно відкриває Місячники в одній з районних організацій. Цього року вибір пав на Маньківський РСТК, де зібрався весь актив селища, викладачі предмету «Захист Вітчизни». Запорізька ОО вирішила в ході місячника підняти ефективність співпраці осередків ТСОУ з місцевими військоматами та відділами освіти, особливо під час проведення змагань «Зірніці». Апофеозом Місячника стало традицій-

не свято на центральній площі Запоріжжя, яке оборонці провели спільно з обласним Центром патріотичного виховання молоді. Безпомилково можна сказати, що Місячник на ділі сприяв зміцненню позицій Товариства в очах місцевої влади всіх рівнів, ветеранів та громадськості.

Початку Місячника передувала серіозна підготовча робота. Вважаючи на те, що заходи головним чином мають бути орієнтовані на учнівську молодь, в Кримській республіканській організації вирішили концентрувати увагу на проведенні Уроків мужності. З метою забезпечення їх якості та ефективності провели учебно-методичні заняття з викладачами предмету «Захист Вітчизни», де своїм досвідом поділились голови первинних організацій учасники бойових дій Г. БАЗУЄВ, А. ІВАНОВ, С. СУВОРОВ, В. КРАВЧЕНКО. В музеї «Бойової слави Сімферополя» відбулися інструктивні збори з тими, хто безпосередньо братиме участь в проведенні уроків.

Найбільш поширеною формою роботи Товариства завжди було проведення автопробігів. Не став винятком і цей Місячник. 18 квітня від пам'ятника Героям танкістам — визволителям Києва стартувала автоколона в складі екіпажів Вінницької, Київської, Рівненської та Черкаської ОО, яку очолив Голова Товариства Віктор ТІМЧЕНКО. Після урочистого мітингу біля стін Кремля у Москві у складі колони російських та білоруських дтсаафівців вони вирушили до міста-героя Волгограда. У Ростові-на-Дону до української делегації приєдналися екіпажі Донецької та Луганської ОО ТСОУ.

В автопробігу, який очолив Володимир КРАВЧЕНКО, 60 автомобілів з екіпажами у складі 120 курсантів відвідали 30 населе-

них пунктів Буковини. Під час мітингів та інших урочистих заходів 50 ветеранів війни отримали грошову допомогу від обласної організації Товариства. Сімферопольським міськкомом ТСОУ автопробіг організовано спільно з Кримським регіональним відділенням Великого Братства Козацьких Військ, з яким минулого року уклали угоду про спільну діяльність у патріотичному вихованні молоді, турботі про ветеранів. Маршрут автопробігу автоколони, сформованої Ратнівською держадміністрацією Волині разом з місцевим РСТК, проліг до білоруського міста Кобрин.

19 машин, прикрашених державними стягами України і Білорусі, ТСОУ та Кобринського району проїхали місцями бойової слави району, вшановуючи пам'ять героїв тих звитяжних часів. Голова Нікопольської РО Віктор ДЕМИДЕНКО організував вже традиційний автопробіг за участі ветеранів Збройних Сил і МВС, курсантів автошколи до села Військове, де у вересні 1943 року розпочиналась підготовка до форсування Дніпра. Справжнім святом, насамперед для ветеранів та учнівської молоді, став автопробіг «Естафета слави», організований головою Роменської РО Сумської ОО Тетяною БІЛЕНКО. По закінченні заходів всі учасники були запрошені до солдатської каші, яку приготували працівники РСТК. Родзинкою автопробігу «Шляхами пам'яті», який очолив голова Сумської ОО Микола ЛОБУШКО, стала участь в ньому бойового вертолітчика, відомого барда Володимира ЩЕГЛОВА, який не тільки ділився своїми спогадами про побратимів-афганців, а й виконував на мітингах і зустрічах власні пісні. Черкащани традиційно завершили свій автопробіг на священній

землі Корсунь-Шевченкова, де отримали від місцевої влади офіційне запрошення взяти участь в заходах на честь 70-річчя великої битви.

Оскільки місячник розрахований в основному на молодь, тому спорту приділялась чи не головна увага. І нам є про що розповісти... Більшість спортивних змагань давно вже стали традиційними, тож організація їх відбувалась належним чином. Серед них і спартакіада допризної молоді на базі Донецького ліцею ім. Георгія Берегового, і змагання з пейнтболу серед РО ТСОУ Запоріжжя, і весняний чемпіонат із стрільби в Феодосійській автошколі, який зібрав 107 юних учасників від 29 оборонних організацій Криму. Але не тільки молодь вийшла на старти. В XXX ювілейному веломарафоні «100 км по поясу Слави» взяв участь 78-річний співробітник Одеської ОО Товариства В.М. ЧЕПУРНИЙ. В Миколаєві Місячник розпочали ще 28 березня, приурочивши його Дню визволення міста від загарбників і відкривши змаганнями зі стрільби серед жіночих команд на честь Героя Радянського Союзу снайпера Людмили Павліченко. А молоді люди помірялися силами в перегонах «Нумо, хлопці!». Сумчани присвятили Дню перемоги чемпіонат області та відкрили першість зі спортивної радіопеленгациї, залучивши до цього 52 учасники віком від 12 до 16 років. Органічно вилилися в Місячник і спортивні заходи в рамках військово-патріотичної гри «Зірниця», участь в проведенні яких взяли практично всі національні організації.

Справжнім святом і величним пам'ятником видатній людині стали вперше започатковані в Дніпропетровську змагання на Кубок колишнього голови міської організації ТСО України, учасника Великої Вітчизняної війни і бойових дій в Афганістані генерал-лейтенанта Івана Васильовича Волівача. Місцева влада і широкий загал громадськості взяли участь в цих заходах.

Надовго запам'ятують мешканці Токмакського району, що на Запоріжжі, урочисті проводи призовників на військову службу, які організували активісти міжрайонного осередку Товариства разом з працівниками військомату.

Їх стає все менше і менше — тих, хто здобував цю Перемогу ціною власного життя і здоров'я. Тому не дивно, що саме ветеранам віддавалась шана і повага. Насамперед вітали тих фронтовиків, які багато років працювали в Товаристві. Теплою була зустріч працівників Львівського об'єму з колишніми директорами Золочівської автошколи Петром Тимковичем БУТИНИМ і Степаном Михайловичем ЧЕХОВСЬКИМ. Зустрілися з ветеранами-дтсаафівцями одесити, активісти інших обласних організацій.

Не забули і про тих, хто став героєм вже в мирний час. Члени ТСО України Рівненщини разом з Всеукраїнською асоціацією ветеранів-підводників вшанували пам'ять 19-річного матроса Миколи СМАГЛЮКА, який ціною свого життя спас людство від масштабної ядерної катастрофи на підводному човні К-129.

Традиційно масштабно проведено заходи в Глухівській районній організації Сумщини, яку очолює Олексій ГОРБАЧОВ — Уроки пам'яті, зустрічі з фронтовиками, етап «Зірниці», районна спартакіада зі

стрільби за участі 13 шкіл району, автопробіги тощо. І все це за повної підтримки районної влади!

Повною мірою використовувались можливості музеїв як власних, так і місцевих. Серед них і музей Партизанської слави при Путильській районній організації, який має безліч матеріалу про героїв-партизан Сумщини. Приморська РО Одещини організувала екскурсію юних спортсменів обласного стрілецького клубу до Військово-історичного музею Південного оперативного командування. А оборонці Запоріжжя разом з обласною організацією спілки журналістів України розпочали роботу зі збору матеріалів для видання книги «Музей бойової і трудової слави Запоріжжя», задіявши при цьому школярів-слідопитів, для яких ця справа буде справжнім дотиком до подвигу батьків.

Не буду описувати весь перебіг подій цього яскравого і величного заходу. Майже сорок випусків «Крилатого вісника», матеріали до якого надійшли з усіх регіонів України, розповідають про участь у ньому осередків Товариства. Найбільш активними дописувачами стали Сумська обласна організація — 7 випусків, Одеська — 5, Кримська — 4, Запорізька — 3. Відеосюжети, в тому числі і ті, що демонструвалися місцевим телебаченням, надійшли Луганська, Хмельницька, Полтавська, Сумська, Донецька, Чернівецька та інші організації. Чимало публікацій регіональної преси і фотознімків надійшли до нашого управління від Донецької, Хмельницької, Закарпатської та інших областей. Великий обсяг роботи виконали працівники Центрального будинку ТСОУ, готовчи до друку по 4–5 випусків за день.

Важко оцінювати наразі яка організація спрацювала краще. Висновок можна зробити один — Місячник не став черговим заходом, про який звітують за звичною формою. Всі активісти і штатні працівники Товариства зробили справжнє Всеукраїнське свято військово-патріотичної роботи, залучивши до цієї справи широкий загал земляків-однодумців. Ще більше зміцнили відносини з органами місцевого самоврядування і державної влади, радами ветеранів і воїнів-інтернаціоналістів, всіма патріотично налаштованими об'єднаннями громадян. І за це Вам велика вдячність і земний уклін від усіх, хто праgne бачити Україну міцною, унітарною і незалежною державою. Країною з народом, який має єдине славетне минуле!

Начальник управління організаційної, кадрової та адміністративної роботи ЦК ТСОУ **Володимир Віжунов**

«БЕЗСМЕРТНИЙ ПОЛК» КОБЕЛЯЦЬКОГО РАЙОНУ

пройшов вулицями міста, несучи в руках портрети полеглих в роки війни земляків

В березні цього року делегація Товариства на чолі з Головою ТСО України Віктором Тімченком і керівником Полтавської обласної організації Василем Василенком відвідала Кобеляцьку спеціальну школу-інтернат, де їх зустрічав голова районної державної адміністрації Анатолій Таранушич. Під час спілкування Анатолій Олексійович розповів про плани місцевої влади щодо святкування 68-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Віктор Миколайович із захопленням підтримав ідею формування «Безсмертного полку», в складі якого молодь, одягнена в однострої тих грізних років, пронесе вулицями міста портрети земляків, які не повернулися з війни. І пообіцяв надати допомогу. А кидати слова на вітер Голова Товариства сприяння обороні України, син офіцера-фронтовика, не звик...

Напередодні здачі до друку чергового номеру «Вісника ТСО України» на ім'я Віктора Миколайовича надійшов Лист-подяка.

«Шановний Вікторе Миколайович!

Висловлюю Вам щиру вдячність за підтримку ініціативи щодо формування на День Перемоги Безсмертного полку, пошив військових гімнастерок для його учасників. Не дивлячись на Вашу зайнятість, Ви не забули про обіцянку, яка була озвучена під час зустрічі в Кобеляцькій спеціальній школі-інтернаті, щодо тематичного оформлення колони Безсмертного полку. Приємно в наш час зустріти людину, у якої слова не розходяться з ділом, а це — найпозитивніша якість людського характеру і хороший приклад для наслідування.

9 травня вулицями міста Кобеляки пройшов Безсмертний полк. Молоді люди, одягнені у гімнастерки, пронесли більше ста відреставрованих портретів фронтовиків, які не повернулися з війни.

Дана акція знайшла неабиякі позитивні відгуки у населення, що є підтвердженням того, що наша з Вами спільна справа стала живим ланцюгом між поколіннями, що подвиг воїнів Радянської Армії безсмертний.

Ще раз дякую Вам, що знайшли можливість відвідати наш район, надіюсь на подальшу співпрацю і бажаю Вам здоров'я і успіхів у всіх Ваших благородних справах.

З повагою,

Голова Кобеляцької районної державної адміністрації А.О. ТАРАНУШИЧ»

ДТСААФІВЦІ ШАХТАРСЬКОГО КРАЮ

З червня цього року виповнилось 75 років відтоді, як у зв'язку з розподілом Донецької області на Сталінську (з 1961 року Донецька) та Ворошиловградську (з 1958 по 1969 та з 1990 року — Луганська) була створена обласна організація Тсоавіахім-ДТСААФ-ТСО України Луганської області.

Не варто переказувати славетну біографію організації, вона достатньо широко висвітлена в довідкових матеріалах Товариства. Проте не можна не згадати про те, що вже напередодні війни, в 1940 році, в Тсоавіахімівських колективах Ворошиловградщини налічувалось 150 тисяч чоловік, десятки тисяч шахтарів, металургів, машинобудівників та колгоспників носили на грудях значки «ГТО», «Ворошиловський стрелок» та інші. Тож не дивно, що вихованці Товариства проявили себе в боях Великої Вітчизняної не тільки як відважні патріоти, але й підготовлені вояки, що добре володіють зброєю і військовою технікою. Тисячі з них були нагороджені орденами і медалями, а Олександр Молодчий і Ніна Гнилицька удостоїлись високого звання Героя Радянського Союзу (О.І.Молодчий — двічі). За успішне виконання завдань уряду з розмінювання визволених територій багато штатних працівників Тсоавіахіму області нагороджені бойовими орденами і медалями.

Сьогодні Луганська обласна організація ТСО України об'єднує 14 міських і 12 районних організацій, в яких працюють 9 АШ, 16 СТК, 2 ОСТК, ССК, КСС, АСК, ремонтно-будівельна дільниця. 510 первинних організацій налічують в своїх лавах 69157 членів Товариства.

За період з 1991 по 2012 рік навчальними закладами підготовлено більше 230 000 фахівців робітничих професій для економіки України, 22 000 спеціалістів для Збройних Сил та інших силових структур. В області культивується 10 видів спорту (літаковий, парашутний, авіамодельний, автомодельний, підводне плавання, стрілецький, мотоциклетний, службове собаківництво, радіоспорт, автомобільний).

Такі показники роботи стали можливими лише завдяки ветеранам оборонного Товариства, серед яких Байрачна О.Я. — начальник обласного стрілецько-спортивного клубу; Головіна Л.І. — провідний фахівець з кадрів та оргмасової роботи; Величко Л.І. — головний бухгалтер обкому ТСОУ та її заступник Осипенко Н.О., Малкова С.М. — провідний фахівець зі спорту; Тимченко В.В. — директор Ровеньковського

СТК, Заливацька В.П.— директор Попаснянського СТК, Кодацький О.Ф.— директор Троїцького СТК, Семенченко Ю.Л.— директор Краснолуцької АШ.

Продовжують і розвивають традиції ветеранів молоді штатні співробітники — начальник Луганського авіаційно-спортивного клубу Безкоровайний В.В., директор Лисичанської автошколи Майборода Д.Л., начальник автомобільної служби обкому Мірошник І.О.

Більше 20 років очолює Луганську обласну організацію Товариства БІЛОУСОВ Сергій Михайлович. З дитячих років він мріяв стати підкорювачем п'ятого океану і наполегливо йшов до своєї мети. 16-річним школярем прийшов до Луганського аероклубу ДТСААФ. Отримавши атестат зрілості, продовжував навчання в льотному закладі, суміщаючи його з роботою слюсарем-складальником на заводі ім. Пархоменка. По закінченні навчання в аероклубі молодого здібного пілота направляють до Костромського навчального

авіаційного центру ДТСААФ. Сергій добре засвоїв — справжнім бойовим льотчиком можна стати, лише отримавши надійні теоретичні та практичні знання. І ось позаду роки навчання в Тамбовському училищі льотчиків, Єйському вищому авіаційному училищі. І почалося нелегке сходження службовими східцями військового: грудень 1968 — льотчик-інструктор, 1971 — командир ланки, 1974 — комеска. 1979 року 33-річний офіцер обіймає відповідальну посаду заступника командира авіаполку. Росте і майстерність, набувається бойовий досвід — враже навіть перелік літаків, пілотування якими освоїв Білоусов: Як-18, Л-29, МіГ-15 і МіГ-17, Іл-28, Су-7Б, Су-7БКЛ, Су-17. Держава високо оцінила заслуги захисника її мирного неба, присвоївши почесне звання «Заслужений льотчик СРСР».

В той час підготовці пілотів резерву надавалось важливе значення, найкращі офіцери бойової авіації направлялись з цією метою в ДТСААФ. В 1981 році Сергій Михайлович обіймає посаду заступника начальника Калужського УАЦ, а потім почергово очолює навчальні центри в Саранську і Ворошиловграді. В жовтні 1989 року обирається головою Ворошиловградського (Луганського) обласного комітету ДТСААФ.

Справжні патріоти Товариства працюють в обласній організації Луганщини, захочані в свою роботу, люди. Про них та про деякі їхні справи ми і розповімо в цій підбірці, яку підготувала наша активна дописувачка Людмила Іванівна Головіна (*матеріал подаємо мовою автора*).

С.М. Білоусов з директорами навчальних закладів ТСОУ

НАШ «ВОРОШИЛОВСКИЙ СТРЕЛОК»

15 мая 2013 года БАЙРАЧНАЯ Александра Яковлевна, начальник Луганского областного спортивно-стрелкового клуба ОСО Украины, отметила знаменательную дату — 40-летие трудового стажа в Луганской оборонной организации.

Родилась Александра Яковлевна в селе Грунино Становлянского района Липецкой области. В 1959 году семья переезжает в г. Петухово Курганской области. Там же начинается ее трудовая деятельность. Работает в ветлаборатории и одновременно учится в вечерней школе рабочей молодежи. Увлеклась велоспортом. В 1963 году Александра Яковлевна переезжает в г. Луганск. Работая на обувной фабрике, она продолжает активно заниматься спортом. Получив тяжелую травму, долго болела, но спорт не оставила. Усиленно продолжает тренироваться и участвовать в соревнованиях, выполняет норматив мастера спорта СССР. Но травма все-таки дает о себе знать, и ей приходится оставить велоспорт. Но жизнь вне спорта она не может себе представить! Поэтому пристрастие к одному виду она заменила на другой — стрелковый.

15 мая 1973 года Александра Яковлевна приступает к новой работе — инструктора-методиста по военно-прикладному многоборью в Луганском областном спортивно-стрелковом клубе ДОСААФ. В то время его возглавлял Багинский Станислав Иванович. Она вспоминает совместные годы работы со Станиславом Ивановичем (с 1973 по 1988 год) с большой теплотой. Коллектив был немногочисленный, но очень дружный и работоспособный. Именно на эти годы пришелся спортивный расцвет и успех ОССК — клуб занимал ведущие места среди стрелковых клубов Украины, да и сама Александра Яковлевна в эти годы добивается хороших спортивных достижений. В 1974 году ей присваивается звание кандидата в мастера спорта по пулевой стрельбе, а в 1975 — судьи республиканской категории по военно-прикладному многоборью. По итогам 1990 года она входила в пятерку лучших тренеров Украины.

В 1977 году судьба сводит Александру Яковлевну с инструктором-методистом Луцишиной Валентиной Васильевной, бок о бок с которой она вот уже более 35 лет занимается и воспитанием подрастающего поколения, и решением всех хозяйственных проблем клуба. Легко и просто работать с человеком, который с полуслова понимает тебя и всегда во всем поддерживает, а Ва-

лентина Васильевна является именно тем, на кого можно всегда положиться и с кем можно «идти в разведку».

В июле 1992 года Байрачная назначается на должность начальника ОССК ОСОУ. Совсем не сладко ей пришлось на новой должности — происходящие социально-экономические изменения в стране и обществе болезненно отражаются и на спортивном заведении. Выжить, выстоять, сохранить клуб, продолжать заниматься подготовкой спортивных кадров — с этими задачами Александра Яковлевна достойно справилась!

Трудности сегодняшнего дня... С ними начальник клуба сталкивается очень часто, но старается их всегда решать, а не просто констатировать. Постоянную поддержку в решении возникающих хозяйственных и других проблем она находит в лице председателя областной организации ОСОУ Белоусова С.М.

Оптимист по натуре, Александра никогда не унывает, не опускает рук, какие бы невзгоды не встречались на ее жизненном пути. Необыкновенно приятная, доброжелательная улыбка, живой огонек в глазах, терпеливая, отзывчивая, приятная в общении, она к каждому человеку находит подход. У нее всегда в запасе арсенал шуточек, смешных историй, анекдотов, отвлекающих от трудностей сегодняшнего дня.

Большой опыт работы, организаторские способности, принципиальность, настойчивость, деловой подход к решению уставных задач Общества снискали заслуженный авторитет и искреннее уважение среди штатных работников областной организации ОСОУ Украины.

За долголетнюю и добросовестную работу Байрачная награждалась Грамотами ОК, ЦК. В 1999 году ей присвоено Почетное звание «Ветеран ОСО Украины», в 2006 году награждена высшей наградой Общества «Почетным знаком ОСОУ».

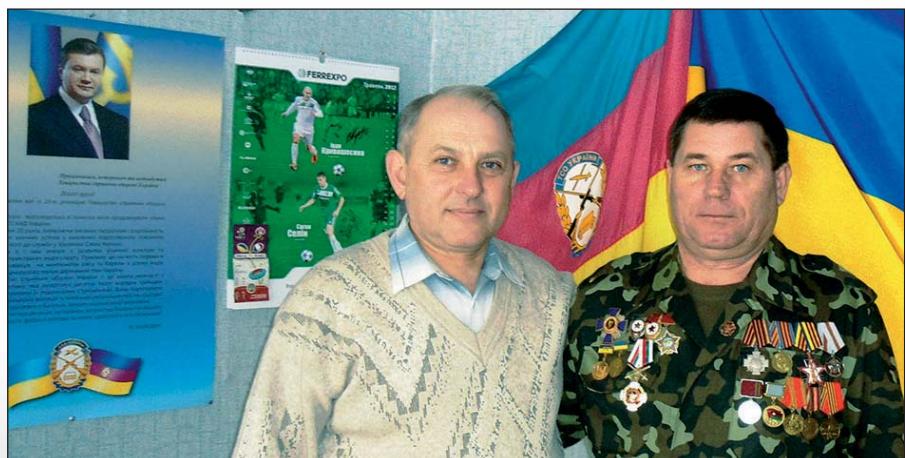
Желаем Вам, Александра Яковлевна, и в дальнейшем такой же активной жизни, наполненной планами и делами. Пусть каждый Ваш день будет наполнен яркими событиями, незабываемыми впечатлениями и счастливыми минутами!

«ПАТРІОТАМИ НЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ»

У цьому глибоко переконаний керівник Новоайдарської районної організації ТСОУ Володимир Сазонов

Почуття гордості за геройче минуле свого народу, безмежної вдячності визволителям за подароване мирне життя, усвідомлення свого обов'язку за продовження кращих традицій батьків і дідів виховується у дітей з раннього віку. А коли вони стають допризовною молоддю, то саме в СТК ТСОУ одержують подальше моральне загартування. Це дає їм змогу вірно орієнтуватись у вирі історичних подій минулого, незважаючи на те, що нинішніми «ревізорами історії» геройка народу всіляко паплюжиться і очорнюється.

Сазонов очолив районну організацію ТСОУ після досвідчених керівників — Героя Радянського Союзу О.С. Шопіна, директора М.Г. Русінова — і гідно продовжив

В.М. Сазонов (зліва) з головою районної Ради ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) О.І. Косовим

ропочату ними справу сприяння державі у підготовці молоді до військової служби. 12 років він беззмінно очолював районну організацію ТСОУ, а перейшовши на партійну роботу, не втратив зв'язку з оборонною організацією.

З 2005 по 2012 рік організацію очолювала дружина Володимира Миколайовича Катерина Прокопівна Сазонова. Вона зробила гідний внесок у розвиток військово-патріотичної, навчальної і спортивної роботи РО — СТК ТСОУ. Із квітня 2012-го Сазонов знову очолив осередок.

Питання військово-патріотичного виховання молоді районна організація вирішує в тісному контакті з органами місцевого самоврядування, виконавчої влади і громадськими організаціями району, причому проводить не лише два традиційних, але й третій місячник з військово-патріотичної роботи — до Дня захисника Вітчизни. На нього обов'язково запрошуєть ветеранів Великої Вітчизняної, учасників локальних війн в інших країнах, щойно звільнену в запас із лав Збройних Сил України молодь. Під час однієї з таких зустрічей почесна голова районної Ради ветеранів Євдокія Пилипівна Соколова ділилась з молоддю незабутніми спогадами: 17-річною юнкою вона опанувала навички водія і сколесила фронтовими шляхами не тільки Україну, а й країни Західної Європи. «Визволяючи світ від фашистської навали, — говорила Євдокія Пилипівна, — щодня зазираючи в очі смерті, ми мріяли лише про одне: будь-що розгромити ненависного ворога і як найшвидше повернутись додому, до рідної неньки, бо нічого дорожчого, ніж рідний край, у людини немає». Розчулившись до глибини душі, не приховуючи сліз, юнаки і дівчата розуміли, якою ціною герої вибороли Перемогу над фашизмом. Які книги, які кінофільми можуть замінити подібні зворушливі незабутні зустрічі?

В районі відроджується військово-спортивна гра «Зірница» — в її проведенні бере активну участь районна організація ТСОУ. Урочисті проводи в армію теж не проходять поза увагою голови районної організації. Чи задоволений сам Володимир Миколайович результатами своєї роботи? На це запитання він так відповідає:

— Я горжуся тим, що до виховання патріотів маю безпосереднє відношення і прагну удосконалювати свою роботу. Переуконаний, що молодь, яка шанує старших, шанобливо ставиться до їх мужності і готовності заради мирного неба віддати життя, витримає всі випробування і життєві негаразди, збудує Україну, якою можна буде тільки пишатись.

СВЯЗУЮЩАЯ НІТЬ ПОКОЛЕНИЙ

Реконструкція боя за освобождение города Ворошиловграда в 1943 году

Судьбоносные события переживала семьдесят лет назад Украина: за самую великую ценность — жизнь без войны — бились отчаянно и до конца. Для того, чтобы хоть немного приблизиться к событиям тех лет и ознаменовать 70-летие освобождения города от немецко-фашистских захватчиков, в Луганске 21 апреля 2013 года была проведена реконструкция боя 1-й и 2-й роты 912 стрелкового полка 243 стрелковой дивизии с подразделениями 304 и 335 пехотных дивизий Вермахта и войск СС. Внуки солдат Великой Отечественной войны решили таким образом отдать дань уважения своим дедам и показать, какой суровой была их судьба.

Белоусов принимал активное участие в рабочих совещаниях городского совета по подготовке к проведению реконструкции и разработке инсценировки бомбометания и воздушного боя, он же являлся и руководителем полетов. Немецкая и советская авиация была представлена самолетами Луганского авиационно-спортивного клуба ОСО Украины. Пилотировали их начальник АСК летчик 1 класса Безкаравайный В.В. и член клуба Королев Л.В. За два дня до реконструкции были организованы тренировочные полеты на месте события группой самолетов, техническое обслуживание летательных аппаратов также было проведено силами АСК.

Постановкой боя и разработкой сценария руководил председатель регионального историко-патриотического объединения «Патриот» Дмитрий Орлов. Участие приняли представители военно-

Машине времени как будто перенесла всех в годы военного лихолетья, атмосфера сражения окутала всех дымовыми завесами и треском пиротехнических средств, имитирующих разрывы боевых снарядов и мин, падающих бомб, стрельбу зенитных пулеметов, автоматического оружия, винтовок и пистолетов.

Реконструкция боя проводилась в том самом месте, где 70 лет назад проходил передний край немецкой обороны. Были задействованы около 400 реконструкторов из разных городов Украины и России, одетых в оригинальную форму солдат Красной Армии и Вермахта времен Великой Отечественной войны, более 20 единиц техники военных лет.

В организацию реконструкции свой вклад внесла и Луганская ОО ОСО Украины. Ее председатель Сергей Михайлович

исторического клуба «Восточный вал», неформального объединения «Східний кордон».

История, память, уважение — все соединилось здесь воедино. Огромное количество зрителей, прибывших к месту воспроизведения событий 70-летней давности, еще раз показало интерес луганчан к истории, выразило искреннюю благодарность людям, которые защищали Родину. На таких ярких примерах как реконструкция лучше всего заниматься патриотическим воспитанием молодежи. Надеюсь, мы никогда не увидим войну настоящему. Пусть она остается только в кино, в книгах, в реконструкциях!

Игорь Мирошник,
начальник автослужбы
Луганского ОК ОСО Украины

ЛЮДИНА ЖИВЕ СТІЛЬКИ, СКІЛЬКИ ЇЇ ПАМ'ЯТАЮТЬ

У Дніпропетровській обласній організації оборонного Товариства засновано Перехідний Кубок пам'яті генерал-лейтенанта Івана ВОЛІВАЧА

Іван Васильович народився 4 жовтня 1924 року в Дніпропетровській області. В сім'ї, окрім нього, було ще троє дітей. Після визволення Дніпропетровщини від гітлерівських загарбників юнака призвали на фронт. Воював він у складі 15-ї pontonno-mostovoї бригади і разом з нею дійшов до німецького міста Данциг.

По війні закінчив Харківське танкове училище, академію бронетанкових військ. Під час служби в Збройних силах обіймав посади заступника командира дивізії, командира з'єднання, заступника командувача армії з бойової підготовки, виконував обов'язки заступника командувача Київського військового округу.

На початку 80-х років проходив службу у складі обмеженого контингенту радянських військ в Афганістані.

Звільнившись з армії у 1984 році, а 1986-го очолив Дніпропетровську міську організацію оборонного Товариства України, якою керував протягом 25 років.

Генерал-лейтенант Іван Волівач нагороджений 2 орденами Червоного Прапора, орденами Вітчизняної війни, «За службу Батьківщині» 3-го ступеню. Неодноразово заохочувався керівництвом ТСО України.

За час керівництва Івана Васильовича Дніпропетровською міською організацією Товариства в ній сталося багато позитивних зрушень: за результатами статутної діяльності вона завжди лідирувала серед інших оборонних осередків, спортсмени-дніпропетровці виборювали призові місця як на Всеукраїнських, так і міжнародних змаганнях, відстоюючи спортивну честь нашої країни і Товариства.

За ініціативи голови Дніпропетровської обласної організації Товариства Валерія Сорочана, підтриманої керівниками районних осередків, нещодавно засновано щорічний Перехідний Кубок пам'яті генерал-лейтенанта Івана Волівача з фігурного водіння автомобіля.

...Спортивна база Самарської районної організації Товариства міста Дніпропетровська. На майданчику вишивались майже 60 спортсменів, які представляють 29 команд, що прибули сюди зі всіх куточків області. Звучить Державний гімн України

ни, після чого слово для виступу надається Валерію Сорочану - голові Дніпропетровської ОО Товариства.

— Сьогодні ми започатковуємо проведення Кубку Пам'яті на честь нашого славного земляка, ветерана Великої Вітчизняної війни, який сорок років життя віддав військовій службі, Івана Васильовича Волівача,— говорить він.— Для нас, оборонців, це людина-легенда, яка надзвичайно багато зробила для країни, суспільства, оборонного Товариства.

...Розпочинаються змагання з фігурного водіння. Автомобілями, які беруть в них участь, кермують досвідчені майстри виробничого навчання спортивно-технічних клубів, автомобільних шкіл. Їхні дії філігранно відточенні, виві-

рені; присутні з числа оборонців міста та його жителів, просто вражені виконанням вправ. За діями спортсменів уважно спостерігає суддівська колегія на чолі з суддею 1-ої категорії В. Ланським — помічником голови Дніпропетровської ОО ТСОУ з неолімпійських (технічних та прикладних) видів спорту.

У командному заліку переможцями стали Солонянська районна організація Товариства, яку очолює Анатолій Битюков. 2 і 3 місяця розподілились поміж Самарською і АНД районними осередками, якими керують Юрій Богомаз і Сергій Швець.

А ось у особистому перемога дісталася Івану Мірошниченко, Юрію Богомазу та Сергію Швецу, які вправу «проїзд» виконали без жодного штрафного очка.

Зауважу, що Юрій Олексійович та Сергій Михайлович, діючи за армійським принци-

пом «Роби, як я!», показали приклад своїм колегам щодо водіння автомобіля на високому професійному рівні. Втім, те, що вони робили, можна назвати і водійським мистецтвом.

Команда-переможницея була нагороджена Перехідним Кубком і грамотою, а команди, що посіли 2 і 3 місця, отримали медалі і грамоти.

Зауважимо, що на достойному рівні виступили і представники Томаковської, Кіровської, Царичанської районних організацій Товариства, Нікопольської об'єднаної районно-міської, а також Дніпропетровських технічної і об'єднаної технічної шкіл, первинного осередку Бабушкинського району, Індустріальної, Жовтневої, Магдалинівської районних організацій.

Змагання з фігурного водіння автомобіля зібрали сотні людей. І не лише оборонців, а й жителів міста, серед яких, до

речі, були й такі, хто особисто знав Івана Васильовича. Адже він очолював благодійний фонд, допомагаючи багатьом землякам, насамперед з числа ветеранів Великої Вітчизняної війни, у вирішенні проблем соціального спрямування.

Завітали на спортивне свято і представники влади, громадськості, засобів масової інформації.

Валерій Васильович Сорочан — голова Дніпропетровської обласної організації ТСО України:

— В Україні, мабуть, немає жодного оборонця, який би не знав про генерала Волівача, який чверть століття керував організацією одного з найбільших міст нашої країни. Я особисто був знайомий з Іваном Васильовичем і можу сказати, що це була людина з надзвичайно активною життєвою позицією,

він усім серцем вболівав за ту справу, якою займався. Як депутат міської і обласної ради, багато зробив для пополнення матеріально-технічної бази автомобільних шкіл, спортивно-технічних клубів, що, звісно, не могло не сприяти якісній підготовці водійських та інших кадрів. На таких людях трималося і тримається все наше Товариство!

90-ті роки, як відомо, були надзвичайно складними для нас. Опинившись без підтримки з боку держави, чимало осередків ледь животіли. Скажу

більше, знайшлося багато сумнівних ділків, які пропонували укласти такі ж сумнівні угоди про співпрацю, мовляв, це допоможе пережити скрутні часи. Знаю, що генерал Волівач відкидав подібні пропозиції, покладаючись на власні сили, співпрацю з державними структурами і просто порядними партнерами. Саме завдяки такому підходу до розв'язання проблем і вдалося зберегти матеріально-технічну базу міської організації ТСО України, що дозволило потім готувати водіїв, інших фахівців як для Збройних Сил, так і економіки країни.

До останнього подиху Іван Васильович жив справами багатотисячного оборонного колективу Дніпропетровська, переїмався проблемами і радів успіхам. Тому заснування Кубку Пам'яті генерала Волівача — це даніна шани Івану Васильовичу, намагання продовжити пам'ять про нього.

Людина живе стільки, скільки про неї пам'ятають. Це — аксіома. Змагання з фігурного водіння автомобіля перед майстрів виробничого навчання Дніпропетровської обласної організації ТСО України нагадуватимуть про людину, яка залишила глибокий слід в історії Дніпропетровської міської організації Товариства.

«НАШ ВЕТЕРАН...!»

Так відгуkуються про Миколу Вусатого, який вже 45 років поспіль очолює Христинівський районний спортивно-технічний клуб ТСО України, його колеги

Невпинно спливає час, залишаючи в пам'яті кожного з нас обличчя багатьох людей, з якими зводила доля, події, що закарбовуються в ній і вмирають разом з нами. Інколи можна почути, що не можна жити спогадами, мовляв, потрібно рухатись вперед, до нових висот. Не сперечатимусь з цією думкою, але ж іще Городцій казав, що здатність людини оглядатись назад, пам'ятати тих, з ким ішов по життю, є однією з небагатьох якостей, які відрізняють її від тварини.

Микола Вусатий постійно в русі, але все ж згадує минулі дні, в його пам'яті часто виринають обличчя десятків, а то й сотень людей, з якими ішов по життю, які йому допомагали в різних скрутних ситуаціях, і яким він допомагав, коли було потрібно. Здебільшого всі вони так чи інакше пов'язані з оборонними Товариством. І це аж ніяк не дивно, бо Микола Петрович віддав цій організації майже півстоліття свого життя. Лише на посаді директора Христинівського районного спортивно-технічного клубу, що на Черкащині, перебуває ось уже 45 років!..

І коли б хтось у ті далекі 60-ті роки, коли він його очолив, сказав Миколі, що минуть десятиліття, навчальний заклад знає кардинальних змін, поповнившись новітніми автомобілями, матиме таку діво-техніку як комп'ютери, через нього пройдуть сотні людей і все це відбудуватиметься на його очах, то він, мабуть, нізащо не повірив би. Але це — не випадковість, а закономірність. Маю на увазі таке тривале «командування» Вусатого. Бо скільки пам'ятасе себе Микола Петрович, стільки і «возився» з різними зализяками, ще з самого дитинства бігаючи у тракторну бригаду, задивляючись, як засмальцювані шмаровидлом і пропахлі соляркою дядьки сідлають своїх залізних коней.

Тож по закінченні десятирічки хлопець вступає до Уманського технікуму сільського господарства. Отримавши диплом, заробляв на хліб механіком на автопідприємстві, викладачем в одному з навчальних закладів ДТСАФ Української РСР. Побачивши неабиякий організаторський хист Вусатого, уміння працювати з людьми, не-

Микола Вусатий

забаром йому довірили Христинівську районну організацію оборонного Товариства і районний спортивно-технічний клуб.

Згадує Микола Петрович:

— Літа мої уже на зиму повернули, але й досі пам'ятаю початок свого трудового шляху. Коли очолив районний осередок, то мав у своєму розпорядженні один мотоцикл М-1М. Не краще було і зі штатним розписом працівників. Тож довелося працювати начальником, викладачем та інструктором з водіння, обіймаючи всі ці посади водночас!..

Труднощів вистачало. Адже навіть свого приміщення не мали, тому СТК переїздив з місця на місце. Згодом місцева влада змилостивилася, і нам виділили недобудоване приміщення, а разом з ним ще й невеличку ділянку землі, до якої, правда, не було під'їздних шляхів. Незабаром отримали 2 автомобілі ЗІС-151, на яких розпочали підготовку водіїв. Було важко. Та бажання працювати, бути корисним державі і суспільству, допомагали долати всі труднощі, що траплялися на шляху. Мабуть, сьогоднішній молоді важко в це повірити і зrozуміти, але такими ми були. Так нас виховали. Сьогодні, згадуючи тепер вже далекі важкі роки, своїх друзів, колег, розумію: саме сповідування справжніх цінностей допомагало нам долати всі труднощі, саме тому в області наш клуб щороку посідав 1-2 місця за результатами виконання статутних завдань.

Багато уваги приділялося спорту. На приклад, традиційними були змагання зі

стрільби, біатлону, мотоспорту, фігурного водіння мотоциклів і автомобілів, а також авто- і авіамоделювання, радіопеленгування. Патрони, мішені, зброю завжди отримували в достатній кількості: держава на цьому не економила, розуміючи роль спорту у вихованні підростаючого покоління. Ну а щодо інших витрат, пов'язаних з проведенням спортивних поєдинків, то вони покривалися колгоспами, радгоспами, а також промисловими підприємствами. Сьогодні про це можна лише мріяти...

Микола Петрович — людина скромна. Тому, згадуючи ті роки, не випячує своїх заслуг, яких у нього на багатьох вистачить «розписати».

Наприклад, відповідальність за доручену справу, вболівання за її кінцевий результат. Які б завдання не отримував Вусатий, він завжди намагався їх виконати. Чесно і сумлінно, не нехтуючи інтересами колег і не вимагаючи від них неможливо-го, чим, трапляється, вирізняються деякі наші керівники.

Якщо говорити про день сьогоднішній Христинівського районного спортивно-технічного клубу, то це — сучасний навчальний заклад, де працюють досвідчені викладачі, модернізовані, оснащені за останнім словом комп'ютерної техніки, кабінети і лабораторії.

В кожному класі встановлені кондиціонери, що сприяє комфортному проведенню занять в літній період навчання. В них, а також на майданчику практичного водіння, встановлено камери відеоспостереження, які виведені на монітор директора. Це дає можливість будь-яке заняття перевідглядати. В будь-який час. Це стимулює викладачів до більш результативної і якісної роботи. А самих слухачів — дисциплінє. Особливо молодь. В цьому році в кожному навчальному автомобілі було встановлено автореєстратори, які записують маршрут руху і хід навчального процесу.

Звісно, що бажаючих навчатись саме в Христинівському РСТК вистачає. Адже тут дають знання, ціна яких вимірюється — за великим рахунком — людськими життями. В стінах цього навчального закладу підготовлено понад 20 тисяч водіїв усіх категорій, близько тисячі тракто-

Микола Петрович із синами та онуком

ристів широкого профілю і комбайнерів, які зробили значний внесок в народне господарство Української РСР, економіки вже незалежної Української держави та її обороноздатність. Адже випускники Христинівського РСТК донедавна служили і в Збройних Силах, інших військових формуваннях України.

Микола Петрович розуміє, що успіх досягається не лише наполегливістю та взяттям, яких, як ми вже знаємо, йому не позичати. А й професіоналізмом всього трудового колективу. Тому постійно проводить методичну роботу з викладачами і майстрями щодо підтримання дисципліни, організації навчально-виховного процесу і удосконалення навчально-матеріальної бази.

Сьогодні тут працюють досвідчені викладачі й майстри, які мають від 10-ти до 20-ти років трудового стажу. Практично всі вони готові замінити один одного — викладач майстра індивідуального навчання водінню автомобіля і навпаки. Бо мають високу кваліфікацію та відповідні допуски.

— Колектив, який маю честь очолювати, не просто згуртований, а дружний, — говорить Микола Петрович. — Ми як одна велика сім'я. Але, разом з тим, хочу назвати імена людей, які є наставниками для своїх молодших колег. Це, зокрема, Шкоропад Володимир Семенович, Коваль Сергій Анатолійович, Коваль Андрій Віталійович.

Навчальний заклад, про який наша розповідь, повністю забезпечений власними транспортними засобами. І не лише автомобілями та автобусами, а й причепами. Перелік спеціальностей, які тут можна отримати, постійно розширяється: лише цього року відкрито ліцензії з опанування нових професій — «продавець» та «тракторист I i II класу».

СТК не лихоманять негаразди, що мають фінансове забарвлення: тут уміють рахувати кожну копійку, розуміючи, що вона гривню береже. Тому при всіх негараздах сьогодення, коштів вистачає і на заробітну платню, і на оновлення навчально-матеріальної бази, і на оборонно-масову роботу

та розвиток спорту. Микола Петрович з повагою відгукується про головного бухгалтера Тетяну Мосійчук, вважаючи її професіоналом своєї справи.

В цьому навчальному закладі багато уваги приділяється розвитку неолімпійських (технічних і прикладних) видів спорту, активно підтримуються такі види спорту як стрільба з пневматичною зброєю, картинг, фігурне водіння автомобіля, автомобілізм.

Особливих успіхів досягнуто в автомобілізмі (кордові моделі), де Христинівська команда неодноразово ставала призером чемпіонатів України. Зауважу, що вся спортивна діяльність фінансується власним коштом клубу.

З метою ширшого висвітлення роботи навчального закладу та пропаганди діяльності Товариства сприяння обороні України, Микола Петрович ініціює проведення змагань з фігурного водіння автомобіля, інших видів спорту. Їх учасниками є команди райдержадміністрації, міськради, які очолюють керівники цих органів влади та їхні заступники.

Розпочинаються змагання показовими виступами спортсменів клубу, а також дітей — його вихованців. І треба бачити, як поважні, сивочолі керівники району захоплюються спортивною боротьбою, а у батьків наймолодших учасників — слізози радості на очах виступають. Після змагань переможців нагороджують грамотами райдержадміністрації та райради, РК ТСО України, а мер міста вручає ще й подарунки — призи. Все це, звичайно фотографується та висвітлюється в місцевій пресі.

Як голова районної організації оборонного Товариства, Микола Петрович спрямовує зусилля його членів на військово-патріотичне виховання молоді, роботу спортивних секцій. Бо розуміє чоловік: цим самим ми, люди старшого покоління, дбаємо про майбутнє України — майбутнє, яке визначатимуть сьогоднішні підлітки. І щоб Україна відбулася як держава, принад-

лежністю до якої гордились би її громадяни, не можна і дня спочивати.

Вусатий активно співпрацює з управліннями освіти і науки Христинівської райдержадміністрації, ДАІ району, а також іншими установами та організаціями міста і району, вирішуючи повсякденні проблеми очолюваного осередку та навчального закладу. До речі, районна організація Товариства сьогодні об'єднує 33 первинних осередків, чисельність яких становить понад 1 500 чоловік. У нього склалися добре стосунки з Миколою Передрієм та Богданом Тихоневичем, які очолюють Христинівську районну раду та державну адміністрацію.

— За необхідності вони надають нам допомогу, — каже Микола Вусатий. — Я радий, що саме такі люди визначають обличчя місцевих органів самоврядування.

Микола Петрович — делегат з'їздів ДТСААФ Української РСР та ТСО України, член Центрального комітету оборонного Товариства, голова ревізійної комісії Черкаської обласної організації. Про що це свідчить? А про ті якості, про які я вже казав, високу довіру як колег, так і керівників оборонного Товариства.

За багаторічну, сумлінну працю, високі організаторські здібності, виключну виконавську дисципліну він нагороджений «Почесним знаком ТСО України» та «Почесною грамотою Товариства».

Розповідь про Миколу Петровича буде, мабуть, неповною, якщо ми не згадаємо його родину. Разом з дружиною, Марією Юхимівною, вони виростили двох синів-красенів — Валерія та Юрія. Старший, Валерій, закінчив Одеський університет ім. Мечникова, наразі працює викладачем автомобільної справи в Христинівському РСТК.

Молодший, Юрій, по закінченні Уманського педагогічного інституту організував гурток картингу, де виховує молоде покоління автолюбителів. Онук Роман працює майстром виробничого навчання в спортивно-технічному клубі. Про синів, онука люди відгукуються з повагою. Кажуть, що маючи такого батька й діда, іншими й не могли вирости.

У цьому ж колективі працює і невістка Тетяна, дружина Юрія. Вона викладає правила дорожнього руху і навчає практичній їзді на скутерах.

У Миколи Петровича багато творчих планів і задумів, тож нехай вони здійсняться, а добре справи повернуться сторицю.

Василь Кувейко,

інструктор з організаційно-масової роботи і спорту Черкаської обласної організації ТСО України

КІРОВОГРАДЩИНА ПРИЙМАЄ КОЛЕГ

Це вже стало традицією — щорічно проводити виїзне засідання Бюро ЦК ТСО України на базі однієї з обласних організацій. Цього року виїзд припав на Кіровоградщину...

Відразу треба зазначити, що голова обласної організації Надія Мустафайна Титенок та її підлеглі і однодумці доклали чимало зусиль, щоб іх колеги з усіх регіонів України не тільки плідно попрацювали, але й ознайомились з діяльністю як обласної організації Товариства, так і всієї області. Робота Всеукраїнського зльту обласних організацій розпочалася з відвідування Знам'янського МСТК ТСОУ, очолюваного Володимиром Олександровичем Колебіденко, який розповів керівникам обласних осередків про свій досвід роботи з питань навчальної, військово-патріотичної та спортивної роботи. Колишньому розвіднику спецназу в Афганістані було що розповісти і показати — Музей бойової слави з багатьма експонатами військової атрибутики, наочна агітація, присвячена воякам-героям, стрілецький тир, затишні навчальні приміщення. Символічно, що на рекламному проспекті клубу серед напрямків діяльності першим названо саме патріотичне виховання молоді, а потім вже навчання водіїв. Але й про суто професійну діяльність є що доповісти. Для керівників, які добре розуміються в цій справі, достатньо було одного факту — на 30 тисяч населення Знам'янки в 2012 році СТК підготував 509 водіїв — щоб надати гідну оцінку професійній діяльності директора клубу та його нечисленного колективу. Тож не дивно, що мер міста Ігор Борисович Крижанівський, який особисто прибув привітати шановних гостей, назвав міський СТК головним центром не тільки в підготовці кадрів робітничих професій, але й у патріотичному вихованні молоді міста і району.

Зворушливо була зустріч очільників осередків Товариства з першими керівницями особами області. Вони ще раз впевнились, що тільки в співпраці з місцевою владою наша організація в змозі вирішувати свої статутні завдання. А у Кіровоградського обласного комітету ці стосунки видно неозброєним оком, і результати роботи, відповідно, у наявності. Заступник голови облдержадміністрації Галина Василівна Пастух однозначно визнала, що ТСО України є надійним помічником держави у роз-

витку спорту і патріотичному вихованні молоді. Від імені губернатора області вона запевнила, що керівники Кіровоградщини бачать шляхи співпраці з Товариством сприяння обороні України і готові підтримати всі наші ініціативи. З нею погодився і голова облради Микола Михайлович Ковалъчук, давши високу оцінку діяльності ДТСАФ-ТСОУ, яке завжди було лідером у вихованні молоді та розвитку технічних і прикладних видів спорту.

На засіданні бюро ЦК ТСОУ заслухали доповідь Поварова В.О. про організаторську роботу очолюваного ним управління з розвитку спортивно-масової роботи в організаціях Товариства, а також підсумували стан спортивної роботи в районах за 2012 рік. Члени колегіального органу прийняли низку постанов з питань господарської діяльності окремих організацій і навчальних закладів, а також про присвоєння почесних звань штатним працівникам і активістам. Перед присутніми з яскравою розповіддю про організацію патріотичного виховання молоді на бойових традиціях радянського народу та українського козацтва виступив голова Олександровської районної організації ТСОУ Борис

Сергійович Безмолій, супроводжуючи її демонстрацією відео- та фотодокументів.

Учасники зборів обмінялися думками щодо визначення оптимальної організаційної моделі Товариства, яка відповідає вимогам чинного законодавства, є економічно доцільною та передбачає оптимальне податкове навантаження на структуру ТСО України в цілому.

Для учасників зборів була організована екскурсія, під час якої вони ознайомились з минулим та сучасним життям Єлісаветграду-Кіровограду, його історичними пам'ятками. Хвилиною мовчання голови обласних організацій віддали данину пам'яті визволителям міста, поклавши до Вічного вогню меморіального комплексу Слави на Фортечних валах корзину з квітами та червоні гвоздики.

Завітали і до військового містечка 50 навчального центру, з яким у наших кіровоградських колег давня дружба і спільні інтереси у найважливішій державній справі — військово-патріотичному вихованні молоді краю. Поспілкувались з керівним складом частини, поклали квіти до монументу Слави і хвилиною мовчання вшанували пам'ять вояків цієї частини, які віддали своє життя, виконуючи військовий обов'язок. Приємна несподіванка чекала тут нашого Голову Товариства — зустрівся із заступником командира з виховної роботи полку спецпризначення підполковником Сенчевим Сергієм Олексійовичем, якому Віктор Миколайович свого часу вручав лейтенантські погоны як начальник Донецького військово-політичного училища інженерних військ і військ зв'язку. А з його батьком навчався на одному курсі цього ж навчального закладу. Ось така офіцерська династія!

Візитівкою та справжньою окрасою міста і гордістю кіровоградців є обласний драматичний театр, тому оминути його учасники зборів, звісно, не змогли.

І не пожалкували, зустрівшись з головним режисером, закоханою в свою справу людиною, справжнім артистом і дотепним розповідачем. А на сходинках театру нас чекав чудовий дарунок — гарнізонний духовий оркестр! Військова музика — вона завжди була поряд з вояком: і на марші, і на полі брані, і під час дозвілля... Треба було бачити, як раптово підтягнулись, наче помолодшали наші сивочолі ветерани-полковники, почувши невмирущі розкати маршу Василя Агапкіна «Прощання слов'янки».

Авіація і авіаційний спорт завжди були гордістю Кіровоградських дтсафівців. В повоєнні роки вже 1948 року було оновлено аероклуб, в 1954 році він отримав нові літаки Як-18 і власний аеродром в Федорівці. В грудні 1966 року на його базі створено АСК, який нині очолює Григорій Миколайович Карапиш. Зрозуміло, що нинішні оборонці Кіровоградщини підтримують тісні ділові стосунки з Кіровоградською льотною академією Національного авіаційного університету. Як зізналась помічник начальника академії Ольга Олексandrівна Кушнір, котра знайомила учасників зборів з навчальним закладом, саме випускники аероклубів ДТСАФ-ТСОУ за-

вжді були найкращими кандидатами для навчання в академії. Бо ці молоді люди вже були знайомі з професією, яку обрали, мали міцне здоров'я, вирізнялися дисциплінованістю і політичною зрілістю. «Дуже прикро, що в державі згорнута система підготовки пілотів в аероклубах, — констатувала вона, — проте ми запрошуємо молодих вихованців вашого Товариства до навчання в нашому виші і обіцяємо забезпечити їм всі належні умови для отримання професій, пов'язаних з Цивільною авіацією».

Підводячи підсумки роботи, Голова ТСО України Віктор Миколайович Тімченко щиро подякував Надії Мустафаївні Титенок та її колективу за чудову організацію заходу, поставив завдання керівникам обласних організацій на найближчу перспективу. Наступного року Всеукраїнські збори обласних організацій Товариства сприяння обороні України відбудуться на Житомирщині.

«ЛЮДЯНІСТЬ У СТАВЛЕННІ ДО ЛЮДЕЙ ЩЕ НІХТО НЕ СКАСОВУВАВ...»

Такої думки дотримується Надія Титенок, яка, очоливши Кіровоградську обoronну організацію, переконливо довела — і жінці до снаги керівна посада

В мальовничому куточку лісостепу, в самому серці України, розкинулася Кіровоградщина — край хліборобів. Наш край у багатьох асоціюється з льотною академією та заводом, в цехах якого виготовляються сівалки, інший сільськогосподарський реманент. А ще — річкою Інгулом і Чорним лісом, урановими шахтами та вугільними териконами. Та, незважаючи на наявність останніх, Кіровоградщина — це і край танцю та краси.

Не помилуюсь, коли скажу, що однією з її візиток є, безперечно, і обласна організація Товариства сприяння обороні України, яку вже сьомий рік поспіль очолює Надія Титенок. В історії Кіровоградського осередку Надія Мустафаївна — перша жінка-керівник. А ще — на сьогодні єдина жінка серед голів обласних організацій ТСО України.

Трудовий шлях в Товаристві вона розпочала у 2002 році, обійнявши посаду провідного фахівця з організаційно-масової роботи. А через 5 років очолила організацію: своїм відношенням до повсякденності, інколи рутинної роботи, сумлінністю в роботі і порядністю у стосунках з людьми довела, що їй до снаги очолювати великий колектив. На початку випало багато труднощів. Адже треба було гідно продовжити справу попередників, встановлювати нові зв'язки як з державними органами влади, так і громадськими організаціями, відновити втрачене та покращити вже набуте. А ще — завойовувати довіру чоловіків, більшість з яких десятиліття віддали військовій службі, деякі побували навіть в «гарячих точках», а тепер працювали в ТСО України. Дехто, чого гріха тайти, досить скептично поставився до призначення на «чоловічу» посаду жінки, вважаючи, що це справа не «слабкої статі». Знаючи про це, Надія Мустафаївна лише посміхалася...

Але далася взнаки загартованість роботою в комсомолі, уміння чітко формулювати перед колегами завдання, ор-

ганізовувати роботу. В цьому, безумовно, зіграв свою позитивну роль той факт, що разом з чоловіком — офіцером Радянської Армії Миколою Титенком, довелося побувати в багатьох військових гарнізонах Прикарпатського, Одеського, Середньоазіатського військових округів. Вона ніколи не була домогосподаркою, як це часто трапляється серед дружин військових: працювала, зокрема, в штабах військових частин, обіймаючи різні посади. Наприклад, коли доля закинула на космодром «Байконур», то працевлаштувалася у відділі науково-технічної інформації. А в місті Ніжині — вихователькою сімейного гуртожитку: інших посад не було.

Завжди уважна до колег та оточуючих, Надія Мустафаївна водночас і вимогливий, справедливий керівник, що об'єднав навколо себе чимало різних за характерами, уподобаннями, в тому числі і політичними, людей, які працюють в оборонному Товаристві. Вона ніколи при розв'язанні

проблем не віддає перевагу так званому адміністративному ресурсу.

— Це найлегший, найпростіший шлях,— каже Надія Титенок.— Важливо, щоб людина, виконуючи поставлене завдання, діяла свідомо, розуміла необхідність реалізації розпорядження керівника саме в тому руслі, яке він вважає за потрібне. Людей потрібно не змушувати, а переконувати.

Судячи за відгуками колег-чоловіків, це їй вдається. Втім, розповімо про сьогодення Кіровоградської обласної організації оборонного Товариства. До її складу входять 5 автошкіл, 12 спортивно-технічних, авіаційно-спортивний та міський спортивний клуби, десятки первинних осередків.

Багатим на події, різноманітним є наше життя. Немає такого напрямку діяльності оборонного Товариства, де б Кіровоградська обласна організація не мала вагомих досягнень, і, мабуть, немає такого кіровоградця, який не знав би про існування Кіровоградської організації Товариства чи не був учасником тих заходів, що вона проводить.

Ми багато говоримо про необхідність підняття престижу України на міжнародній арені, що сприяло б країні розв'язанню деяких її проблем. Кіровоградці-оборонці в цьому напрямку багато що зробили. Наприклад, серед вихованців обласного авіаційного спортивного клубу, який очолює Григорій Карапиш, є рекордсмени світу, чемпіони та призери змагань різних рангів з авіаційних видів спорту.

Важко переоцінити заслуги радіоспортоменів, що є членами Кіровоградського спортивного радіоклубу «Пеленг» при ТСО

України. Майстри спорту міжнародного класу, переможці та призери чемпіонатів світу, Європи і України — це далеко не повний перелік титулів, яких удостоєні наші земляки, що виступають під егідою обласного Товариства.

Десятки, якщо не сотні тисяч водіїв, з вдячністю згадують навчання в обласних автошколах ТСОУ області: професійних, мудрих викладачів

та досвідчених, уважних інструкторів, що вчили орієнтуватися на дорозі, терпляче відточували теоретичні знання та навички водіння. Традиційним стало проведення в області змагань з фігурного маневрування автомобілем, де показати свої вміння беруться як випускники автошкіл, так і їхні наставники, справжні віртуози водіння.

Кіровоградська ОО ТСОУ тісно співпрацює з Кіровоградською обласною організацією Української спілки ветеранів війни в Афганістані, військовими комісаріатами та військовими частинами, що дислокуються на теренах області, Всеукраїнським дитячим патріотичним об'єднанням «Майбутнє України».

Цікавими та незабутніми, особливо для юнаків, такими, що виховують бажання захищати Вітчизну, є екскурсії до військових частин, які започаткував директор Знам'янського міського спортивно-технічного клубу ТСОУ, сам учасник бойових дій в Афганістані, що проходить службу в резерві військ спеціального призначення, капітан запасу Збройних Сил України В. Колебіденко. Тут і ознайомлення з побутом солдатів, і можливість випробувати свої сили у стрільбі чи метанні навчальної гранати. Горячі оченята хлопчаків, коли бачать вони показові виступи солдатів-спецпризначенців, і мріють вони стати такими ж вправними та сильними воїнами, привавшись до лав Українського війська.

Щорічно проводяться військово-патріотичні походи шляхами бойової слави, присвячені Дню Перемоги у Великій Вітчизняній війні, у Знам'янському МСТК, Світловодському НЗ, Онуфріївському РСТК, Маловисківській АШ ТСОУ. Їхні маршрути пролягають через міста та села як Кіровоградської, так і сусідніх областей, де в роки війни точилися запеклі бої за визволення рідної землі від загарбників. Молодь спілкується з ветеранами, покладаються квіти до обелісків. А це значить, що молодь Кіровоградщини знатиме правду про своє минуле, у якому були і трагічні, і героїчні сторінки.

Безцінний внесок в патріотичне виховання молоді робить і директор Олександровського районного спортивно-технічного клубу ТСО України Борис Безсмолій. Він, сам дитя війни, знімає фільми, створює композиції на військову тематику до Дня Перемоги. Борис Сергійович вже багато років збирає свідчення місцевих жителів про події воєнного лихоліття на Кіровоградщині, друкується. Ним започатковано конкурс для молодих знавців Великої Вітчизняної війни.

Оригінальною та неординарною ідеєю стало втілення проекту для школярів «Два шляхи одного життя», започаткованого директором Світловодського навчально-закладу ТСО України Шеховцовим С.А. Старшокласникам пропонують в один день відвідати військовий ліцей та дитячу виправну колонію. Порівняння вражень від побаченого шокує не тільки учнів, а й дорослих. На все життя закарбовуються в пам'яті дітей такі відівідини, змушуючи задуматися над тим, який шлях обрати для подальшого життя.

За підсумками роботи сьогодні кращими є колективи Кіровоградської та Олександрійської автомобільних шкіл, Долинського професійно-технічного навчального закладу, Знамянського міського спортивно-технічного клубу та багатьох інших навчальних закладів і районних осередків.

Особлива гордість кіровоградських оборонців — ветерани. Наприклад, Бор-

ис Сергійович Безсмолій віддав роботу в обласному осередку 45 років: таких рекордменів у ТСО України не так вже й багато. Незважаючи на поважний вік, Борису Сергійовичу, як ми вже знаємо, енергії не зайдати

Борис Павлович Ракуменко, Олександр Олександрович Калашніков, Григорій Миколайович Карапиш, Юрій Мефодійович Костюк теж віддали оборонному Товариству не один десяток років життя. Але їхній енергії, завзятості можуть позаздрити і молоді колеги. В них, як мовиться, все горить в руках.

Ось таким і є життя дружного колективу Кіровоградської обласної організації ТСО України. А ще зустрічі з ветеранами ТСОУ та листування з випускниками минулих років, співпраця з органами місцевого самоврядування і громадськими організаціями, проведення концертів патріотичної пісні та туристичні походи, надання допомоги ветеранським організаціям та шефська турбота про вихованців дитячих інтернатів, участь у військово-патріотичній спортивній грі «Зірниця», облаштування спортивних майданчиків і багато-багато іншого.

Не можна сказати, що в нас немає труднощів і проблем. Як і всюди в нашій державі, вони є і в ТСОУ. Але тут не ремствуєть на них. А працюють, багато уваги приділяючи розвитку матеріально-технічної бази організації. Зокрема, проведенню ремонтних робіт, придбанню сучасних навчальних автомобілів, тренажерів та комп'ютерів. Звісно, доводиться розраховувати лише на власні сили, шукати шляхи для розвитку та відкривати для себе нові види діяльності, відшукувати невикористані резерви та можливості.

— Легше працювати, коли відчуваєш підтримку керівництва оборонного Товариства України, колег,— говорить Надія Мустафаївна.— Ми як одна велика сім'я. І в радості, і в біді, і в роботі, і на відпочинку.

Інна Іваненко,
заступник директора Знам'янського
МСТК ТСО України

ПАМ'ЯТЬ ПРО ГЕРОЯ НЕТЛІННА

Смерть будь-якої людини — трагедія. Молодої людини, яка йде з життя в розквіті сил, тим паче. 19-річний Микола Смаглюк із села Дібрівськ, що у Зарічненському районі Рівненської області, повинен був жити й жити. Та не судилося...

...Того похмурого осіннього дня підводний човен стратегічного призначення К-219, виконуючи завдання командування, перебував у водах Атлантичного океану. На глибині кількох сотень метрів. Несподівано пролунав сигнал аварійної тривоги і Микола разом зі своїми товаришами приступив до локалізації аварії. Рахунок йшов на хвилини, а то й секунди: вибух реактора міг статися будь-якої миті. Але хлопці до кінця виконали свій військовий і людський обов'язок, попередивши біду.

За життя інших вони заплатили власними життями. Холодна Атлантика стала вічним місцем іхнього спочинку.

Про поліського хлопця не забули: через 27 років, 6 квітня 2013 року, тобто напередодні Дня пам'яті загиблих підводників, до рідного села юнака завітала делегація Всеукраїнської асоціації ветеранів-підводників. Вони приїхали, щоб у школі, де юнак навчався, на його честь встановити меморіальну дошку. Вклонитись світлій пам'яті Миколи до Дібрівська прибули шість капітанів першого рангу, 40 ветеранів-підводників з різних куточків колишнього Радянського Союзу. Зокрема, з російського Єкатеринбурга, з Карелії, з білоруського Мінська, з українських Черкас, Києва, Маріуполя, Житомира, Рівного, Сарн, група колишніх моряків-підводників з Хмельницької АЕС. Були на урочистостях перші особи району. Звісно, що не міг обійтися увагою таку подію і голова Рівненської обласної організації ТСО України Сергій Кошин, директор Зарічненського НВП Віталій Сарич, представники районної організації Товариства.

Сергій Мефодійович зазначив, що саме на прикладах таких людей як Микола і потрібно виховувати українську молодь.

— Я особисто схиляю низько голову перед пам'ятю про свого земляка і пишаюсь

ним,— говорить Сергій Мефодійович.— Но те, що він зробив, називається одним словом — ПОДВИГОМ. ПОДВИГОМ ЗАРАДИ ЖИТТЯ ІНШИХ!

— Ми вдячні батькам хлопця, які виховали його, шкільним вчителям, всім односельчанам, серед яких юнак зростав і набирався житейської мудрості. Ніякі вітри історії не зітрутуть і не перепишуть подвигу, здійсненого ним у мирний час, заради нас усіх,— сказала голова Зарічненської районної держадміністрації Надія Федюшко.

...Ось вона, хвілююча мить: підводники різних країн, покоління і політичних уподобань завмерли. Пам'ять про загиблого їх об'єднала. Разом з ними мати моряка — Меланія Степанівна, рідні брати Іван та Федір, племінниця. Вони знімають морський стяг, відкриваючи пам'ятну дошку моряку-підводнику Миколі Смаглюку.

...Червоні квіти, як символ вічно пломнючого серця, покладаються до мармурового портрету сина, ровесника, товариша по службі, земляка. І тільки слова молитви й вогніки запалених свічок линуть увесь, до небес, нагадуючи, що душа його жива.

Настала мить прощання. Декілька годин скорботи, спогадів і пам'яті поріднили, хай і на кілька годин, селян — земляків Миколи, і підводників, які завітали до Дібрівська, щоб вшанувати пам'ять свого бойового побратима. І кожен, хто був на цьому заході, може сказати словами сільського голови Василя Шепелевича:

— У мене багато друзів. А від сьогоднішнього дня їх стало ще більше.

Василь Рудика

ПУТЕВКА В ЖИЗНЬ!

Как и другие мальчишки, Володя ПАНЧЕНКО не раз пристально всматривался в небо, завидуя тем, кто выполнял прыжки с парашютом. Уже в десятом классе он ходил на курсы парашютной подготовки...

Наступил 1985 год, и вот он — первый прыжок. Потом был второй и третий... парашютный спорт так втянул, что ты без него уже не мог и жить. И не жалел никогда, что стал спортсменом-парашютистом, в итоге выполнив более 500 прыжков.

А как не благодарить дорогих наших инструкторов парашютной подготовки от имени всех ребят, которых они научили самому необходимому — ни перед какими трудностями не пасовать. Прежде всего, это **Евтушенко Юрий Николаевич**, мастер спорта СССР, призер многих Всесоюзных соревнований, **Говорухин Игорь Владимирович**, **Стронь Сергей Павлович**, **Малахов Игорь Иванович**.

А в октябре этого же года пришло время службы в рядах Советской Армии, и на два долгих года пришлось покинуть родную сумскую землю. Теперь тебя в свои объятия приняла уже солнечная Фергана — знаменитая «учебка» ВДВ. Ты был уже не новичком, имея хорошую парашютную подготовку. Полгода учебы и вас, подготовленных бойцов, Ил-76 понес на своих крыльях в Кабул, где и предстояло нести службу — участвовать в боевых действиях, познать боль утраты боевых побратимов. Все полтора года пройдут в знаменитом 350 ПДП 103 Витебской дивизии в должности разведчика-снайпера, от которого зависели не только успех операции, а порою и жизнь ребят. И уже не по книжкам, а на собственном опыте ты познал все «прелести» снайперского искусства:

Службу верную несла в кишлаках, засадах,
Не щадя врага в бою — верных слуг Аллаха!
Прикрывала «шурави», им спасая жизни.
Гематома на плече — снайпер ты отныне.
СВДэшка ты родная, крест на цели,
«Бородатого» поймал суку на прицеле.
Палец ляжет на курок очень плавно к спуску,
Моджахеду не уйти, коль попал на мушку.
Улетает ВДВ снова на заданье,
Блеск не нужен и огни — вот и все сказанье.
Ждать часами, наблюдать скрытно из засады,
Чтобы спутать и сломать «бородатым» планы.
СВДэшку не забыть никогда родную,
Заслужила славу ты, в общем, неплохую.
Где б со мною ни была, спал как с той подружкой,
Но на «дембель» улетал без тебя «вертушкой».

А после службы в Афганистане — Сумская «вертолётка». На календаре было

Владимир Михайлович Панченко

15 октября 1988 года, когда ты выполнил самостоятельный полет на вертолете Ми-2. Первые слова благодарности ты скажешь своему инструктору Любови Федоровне Приходько — чемпионке мира по вертолетному спорту, прекрасной женщине, а также командиру звена Клочко Александру Григорьевичу и начальнику Центра полковнику Титаренко Ивану Тимофеевичу. Ты навсегда останешься признательным нашему родному ДОСААФ, воспитавшему так много замечательных людей, правопреемником которого сегодня по праву является ТСО Украины.

После окончания СУАЦ ты продолжил учебу в Запорожском авиационном учебном центре летчиков, где была успешно освоена новая профессия: летчика-инструктора. Но в связи с расформированием учебных центров работать по ней не пришлось — началась новая жизнь, не связанная с ДОСААФ.

Но на всех ее этапах закалка и воспитание твои оставались досафовскими, так нас учили высокопрофессиональные учителя и наставники. Они нас воспитывали на своем богатом жизненном опыте. Многие из них прошли дорогами Великой Отечественной войны, были награждены орденами и медалями СССР — нашей родной и необъятной страны Советов, страны больших надежд. В те времена мы и думать не могли, чтобы парень или девчонка за свою учебу должны платить деньги. Все было бесплатно.

За эти годы были разные должности, но Владимир всегда оставался простым

и доступным. Будучи заместителем мэра г. Сумы, помогал благоустраивать Мемориал воинам, погибшим в Афганистане. При его непосредственном участии гордо встали на почетный пьедестал БРДМ-2, БТР-70, танк Т-54 и самолет МиГ-23. Именно такая боевая техника участвовала в афганских событиях. Теперь на них «регламентные работы» проводят детвора своими штанишками.

В 2012 году его стараниями были поставлены три бюста: Героям Советского Союза «Бате» ВДВ Маргелову В. Ф., а также нашим землякам — летчику-истребителю, геройски погибшему в ДРА, Рубану П. В. и вертолетчику Кучеренко В. А., нынче проживающему в Нижнем Новгороде.

Много есть замыслов и благих идей, которые Владимир Михайлович Панченко надеется с помощью боевых друзей и руководства области осуществить — порох в пороховнице еще есть. Ведь это надо молодежи, это надо нам, это надо городу, это так нужно Украине! Кто не ценит прошлого, у того нет будущего...

Все мы, воспитанники ДОСААФа, хотим, чтобы подрастающее поколение никогда не видело войны, а власть не только обещала, а всерьез занималась патриотическим воспитанием молодежи. Чтобы наши дети знали и не забывали историю Великой Отечественной войны, а также афганской и других локальных войн, где с честью и достоинством выполняли свой воинский и гражданский долг их деды и отцы. Чтобы подрастающее поколение могло заниматься в любую пору года под присмотром профессиональных преподавателей, получать свои первые рабочие профессии, которые так нужны государству, а не курить, пить горячительные напитки и днями бездельничать в подворотнях без присмотра.

Для этого был и остается наилучшим воспитателем ТСО Украины. Ведь есть потенциал, есть энтузиазм, есть достойные люди. Что еще нужно, скажите!

Ответ до банальности прост — нужна государственная программа, которая существует и работает как в России, так и Белоруссии и ничего нового не нужно придумывать.

Владимир Щеглов

ЗОЛОТО РОДИНИ ЗОЛОТОВИХ

Олександр, його дружина Ірина та їхній син Євген завоювали десятки золотих медалей, виступаючи на престижних міжнародних змаганнях

Сашкові з раннього дитинства подобався футбол, і він разом з такими ж хлопчаками відчайдухами з самого ранку і до пізнього вечора ганяв у дворі м'яча. Додому повертається лише після неодноразових нагадувань матері, якій завжди доводилося розігрівати вечерю. Засинав, малюючи в голові хитромудрі біля воріт противника комбінації, а прокинувшись, відразу ж виглядав у вікно чи вже збиралася друзі.

— Майбутній Блохін підростає,— казали сусіди батькові, Юрію Костянтиновичу, який тільки посміхався у відповідь.

Але другим Олегом Володимировичем наш герой не став, бо незабаром захопився, як це часто буває у дитячому віці, легкою атлетикою, а потім уподобав спортивне орієнтування. Та коли виповнилося 10 років, зрозумів, що все це не його.

— Буду займатись підводним плаванням,— заявив якось батькам за вечерею.— Це якраз те, що мені потрібно.

Ні Юрій Костянтинович, ні Галина Миколаївна перечити не стали: для них головним було те, щоб син дружив зі спортом і ріс здоровим, не потрапляв під вплив вулиці. А яким — це не було принциповим.

— А чому саме підводне плавання? — поцікавився все ж тато.

— Подобається воно мені,— замислившиесь, відповів син.— Спорт для справжніх чоловіків.

Тож у 1984 році Сашко вперше переступив поріг Сєвєродонецької дитячо-юнацької спортивно-технічної школи водних видів спорту «Садко». Першими тренерами стали Ігор Васькін і Віктор Смоляков, яких з часом змінили Володимир Ханюченко та Сергій Волков.

— Ні мені, ні моїм новим по водних діоріжках товаришам під час тренувань ніхто і ніяких поблажок не робив, мовляв, діти ще,— говорить сьогодні Олександр Золотов.— На тренуваннях ми викладалися так, що коли виходили з басейну, інколи ноги підкошувались. Але в моїй голові ніколи не виникало думки про те, щоб все кинути і податись в якийсь інший вид спорту. Втім, якщо не хочеш плента-

тись серед учасників будь-яких змагань в хвості, то чим би ти не займався, скрізь потрібна наполегливість, сила волі, уміння жертвувати другорядними інтересами заради поставленої мети.

А мета у юнака була простою і водночас дуже складною: досягти найвищих спортивних висот. І він не те що йшов до них, зціпивши зуби, а прямо-таки карабкався, як той альпініст, на чергову свою вершину, мобілізуючи всі фізичні та моральні сили. І цим виділявся серед ровесників, з якими тренувався в одному басейні. Звісно, що підкорювати водні рубежі допомагали досвідчені тренери — Ігор Володимирович та Віктор Олександрович, на рахунку яких було чимало престижних нагород, здобутих як на Всесоюзних змаганнях, так і міжнародних.

Олександр Золотов

— І сьогодні, коли й сам дечого досяг, з великою вдачністю згадую їх, а також Володимира Івановича Ханюченка, під опіку якого згодом перейшов,— продовжує Олександр Юрійович.— Бо якими б ти фізичними даними не володів, якщо не поталанить з тренером, значних успіхів важко, практично неможливо досягти. Будь-який вид спорту знає чимало таких прикладів, коли талановиті, з прекрасними фізичними та моральними задатками спортсмени так

і не зуміли їх продемонструвати сповна. А все тому, що не виявилось поруч з ними досвідчених тренерів, людей, готових заради своїх підопічних жертвувати власними інтересами. Мені ж у цьому плані небаюк поталанило...

Свідченням того, що Сашко не шкодував себе, може слугувати такий факт: коли йому не виповнилося ще і чотирнадцять, він у складі збірної Луганської області брав участь у Всеукраїнських і Всесоюзних змаганнях, завойовуючи на них призові місця. А своє п'ятнадцятиріччя підліток зустрічав у статусі майстра спорту СРСР!..

У 1992-му Олександра призвали на військову службу, проходити яку випало на Чорноморському флоті. Звісно, що коли там дізналися про всі спортивні регалії нововранця, то відразу ж визначили і місце служби. Ним стала спортивна рота флоту: під її прапорами і виступав 4 роки, залишившись після строкової військової служби на службу за контрактом. Тренером була Ольга Терлецька, від якої він багато взяв у плані професійної підготовки.

— З флотом не склалося і я вирішив звільнитися,— розповідає Олександр.— Знявши у 1996 році погони мічмана, повернувся до рідного міста, Сєвєродонецька.

Працевлаштувався у тій же школі, де колись отримав путівку у великий спорт. Там тренував дітей, потім підлітків, при цьому продовжував виступати на чемпіонатах і Кубках світу у складі Національної збірної України. В 1999-му виконав норматив майстра спорту міжнародного класу України, виборовши 1 місце на етапі Кубку світу.

В 1999–2009 роках багаторазний переможець і призер чемпіонатів світу та Європи з підводного орієнтування.

— Цей вид спорту є досить цікавим,— розповідає Олександр.— Наприклад, минулорічний Кубок світу складався з 4 етапів, які проходили в озерах Франції, Італії, Австрії і Хорватії. На природних водоймах розставляються дистанції довжиною близько 600 метрів. Суть змагань у тому, щоб, пливучи з аквалангом на глибині 1,5 метра, віднайти у воді спеціальні буйки — своєрідні мішені, висловлюючись військовою термінологією.

Протягом останніх 12 років Олександр неодноразово вибирає призові місця на Кубках і чемпіонатах світу та Європи, багаторазовий володар Кубку світу.

Якщо говорити про медалі, завойовані Олександром на престижних змаганнях, то найбільш врожайними видалися 2002–2011 роки — він отримав 13 золотих медалей на чемпіонаті світу, 10 золотих на чемпіонаті Європи та 8 разів став абсолютним володарем Кубку світу. Кращий спортсмен України серед неолімпійських видів спорту 2005–2007 року. У 2003 році, зважаючи на спортивні досягнення Олександра Золотова, йому присвоїли почесне звання «Заслужений майстер спорту України».

Сьогодні Олександр Юрійович працює тренером у рідній Сєвєродонецькій дитячо-юнацькій спортивно-технічній школі водних видів спорту «Садко». У своїх вихованців, за їхніми ж відгуками, він вкладає всю душу, радіючи їхнім перемогам і засмучується невдачам. Втім, останніх, на щастя, дуже й дуже мало.

Наприклад, вихованка Золотова 12-річна Валентина Рєзник вже кандидат в майстри спорту і рекордсменка України в молодшій віковій групі з плавання в ластах, вона встановила 5 рекордів України. Незважаючи на юний вік, Валя входить до резерву збірної нашої країни.

Великі надії покладає тренер і на 11-річних Діму Серебрякова та Володю Сущенка, які неодноразово вигравали першість України.

Дружина Олександра Золотова теж зі світу спорту. Ірина — майстер спорту СРСР

Євген Золотов

з підводного плавання, неодноразова чемпіонка України, а також Радянського Союзу 1991 року.

— Ірина почала займатись підводним плаванням ще у 10-річному віці, — розповідає Олександр. — Ми і познайомилися з нею в басейні (сміється) майже 30 років тому. Сьогодні вона не бере участі в змаганнях, але, повірте, в воді почувається як риба.

Євген, син Золотових, з восьми років у підводному спорту. Він, як і батько, фанат — у кращому розумінні цього слова — справи, який теж вирішив присвятити своє життя. Правда, на відміну від Золотова-

старшого, Золотов-молодший відразу визначився з тим, який вид спорту йому найбільш до вподоби. В даному випадку неабияке значення мала та обставина, що народився і зростав у спортивній родині, з самого малку спостерігаючи за батьками, які тренувалися в басейні. Словом, його вибір був запрограмований ще від самого народження, а то, можливо, і раніше...

Він — неодноразовий чемпіон і призер чемпіонатів України серед юніорів з плавання в ластах і підводного орієнтування, 4-кратний чемпіон Європи серед юніорів з

Коментар директора Сєвєродонецької дитячо-юнацької спортивно-технічної школи водних видів спорту Володимира Ханювченка:

Відтоді, коли я вперше побачив Сашка, минуло чимало літ. Але й досі пам'ятаю його перші кроки в спорті. Та як було не запам'ятати такого енергійного, наполегливого хлопчика, для якого, коли він бачив перед собою басейн, нічого іншого на світі не існувало?

Коли Олександр тільки-но починає тренуватися, я якимось шостим відчуттям розумів, що у нього попереду велике спортивне майбутнє. Час показав, що інтуїція мене не підвела.

Знаю, що такий же наполегливий, завзятий і його син Євген. Воно й не дивно: перед очима приклад батька.

Незважаючи на чудові природні дані Золотових, коли б не їхня працелюбність, бажання бути кращими, жерттувати заради поставленої мети другорядними інтересами, то вони б ніколи не підкорили у підводному спорту тих вершин, про які Ви розповідаєте. Бо у будь-якому виді діяльності людині без них не обйтися.

Розмовляючи з вихованцями школи, яку маю честь очолювати, завжди посилаюсь на приклад Золотових. Не помилуюсь, коли скажу, що ця сім'я є спортивною гордістю нашого міста, усього Донбасу.

підводного орієнтування, член збірної України з плавання в ластах і підводного орієнтування. Євген, майстер спорту міжнародного класу України, виборов це почесне звання на чемпіонаті світу серед юніорів, що проходив у Австрії в 2012 році. Там хлопець вдало виступав, був другим на 200, 400 и 800 м, виграв естафету з марафону.

— Про що мрієте, Олександре Юрійович? — поцікавився я у Золотова-старшого, готовуючи цей матеріал.

Трохи замислившись, він відповів:

— Хочу, щоб діти нашого міста та і всієї України мали змогу реалізувати свої мрії, зокрема, спортивні. Щоб у них були такі ж можливості, як свого часу у мене. Принаймні не гірші. І справа не в тому, що лише одиниці стануть чемпіонами світу і Європи. Головне — вони займатимуться улюбленою справою, загартовуючи себе і морально, і фізично.

Олег Дацюк

«МАЛО РОЗУМІТИ, ТРЕБА ДІЯТИ!»

За цим принципом будується військово-патріотична робота у Ново-Одеській школі №1 на Миколаївщині

Валерій Андреєв

— Я переконаний: військово-патріотичне виховання, яке проводиться серед українських школярів в рамках позакласної роботи, має бути чітко спланованим і носити постійний характер,— говорить Валерій Андреєв — голова первинної організації ТСО України цього загальноосвітнього навчального закладу — викладач предмету «Захист Вітчизни».— Разовими акціями тут аж ніяк не відбудешся. Адже виховання — справа складна і потребує значних зусиль, сумлінності і енергійності тих, хто займається цією благородною справою.

За словами Валерія Анатолійовича — конкретні справи. Так, у школі під егідою активістів-оборонців протягом усього навчального року спільно з Ново-Одеською районною організацією оборонного Товариства проводяться зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, Збройних Сил, учасниками бойових дій в Афганістані, інших «гарячих точках» планети. Вони зазвичай присвячуються датам, повзаним з визволенням України та Миколаївщини від гітлерівців, Перемогою над німецьким фашизмом, річницями введення і виведення радянських військ з ДРА. Спілкування носить відвертий характер: колишні фронтовики, наприклад, діляться спогадами про війну, опираючись на власний досвід, пережиті історії, згадуючи своїх бойових по-

братимів. Підлітки слухають сивочолих солдатів, затамувавши подих, бо їхні розповіді різняться від того, що вони спостерігають сьогодні на телекранах і чують з вуст політиків. Особливо їм до вподоби зустрічі з колишнім фронтовиком Миколою Яковичем Щербиною.

Безпамятство призводить до багатьох, мяко кажучи, парадоксів. Це ми бачимо на прикладі молодих людей, більшість з яких не знає навіть імен командувачів фронтами — українців за походженням, а про Сталінградську, Корсунь-Шевченківську битви, Лютізький плацдарм взагалі нічого не чули. А це ж наша історія — історія, якої не має жодна країна світу!

Ми дожили до того, що в деяких місцях юні вандали нищать памятники воїнам-визволителям, є випадки крадіжок у старих солдатів фронтових нагород, трапляються й інші неподобства, які не роблять нам, нащадкам переможців, честі.

Щоб мікроби безпамятства остаточно не вразили підростаюче покоління, у школі, про яку наша розповідь, проводяться, окрім вищезгаданих заходів, фестивалі-конкурси «Ніхто не забутий, ніщо не забуто», «Уроки мужності», «Вахти памяті» тощо.

Цього року первинна організація Товариства теж не стояла осторонь тих заходів, що відбувалися в Ново-Одеському районі в рамках місячника, приуроченого 68-й річниці з дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні, який проходив по всій Україні під егідою оборонного Товариства. Разом з оборонцями району школярі покладали квіти до обелісків, що височать на честь полеглих у роки воєнного лихо-

ліття, відвідували старих солдатів, вітаючи з Перемогою.

— Сьогодні багато думок можна почути щодо подій майже 70-річної давності,— каже Андреєв.— У тому числі і про те, що наші діди і батьки захищали Сталіна та його оточення, яке винне у загибелі багатьох наших співвітчизників. Але це не зовсім так, бо вони насамперед боронили своїх дітей, свою рідну землю, на якій народились і вирости. І я хочу щоб наша молодь це чітко усвідомлювала.

У школі вже давно функціонує Музей бойової слави, експонати якого розповідають про визволення рідного краю від німецьких загарбників, земляків, що воювали на фронтах і відзначенні високими урядовими нагородами, воїнів-«афганців» — жителів Ново-Одеського району. Музей створений самими школярами.

Військово-патріотичне виховання будується не лише на прикладах, повзаних з Великою Вітчизняною війною, а й тими подіями, що відбувалися протягом століть на нашій землі. Чого варта одна лише визвольна війна, що велася протягом століть під проводом кращих синів України! Наприклад, Петра Конашевича-Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Северина Наливайка. У ній були як перемоги, так і прикрі поразки. Валерій Анатолійович — людина всебічно освічена, свої знання черпає з різних джерел і йому є чим поділитись зі своїми вихованцями.

Він — підполковник у відставці: військову службу проходив у повітрянодесантних військах, де командував розвідувальною ротою. Тож розуміє важливість

живого спілкування з сьогоднішніми воїнами тих, хто завтра теж одягне солдатські однострої. Вже традиційними стали відвідування частини ЗС України, яка дислокується неподалік районного центру. Там старшокласники спілкуються з солдатами та офіцерами, дізнаються про умови, за яких служать українські хлопці.

— Подібні відвідування здатні формувати у молоді уявлення про сьогодення Українського війська, його здобутки і проблеми,— про-

довжує Валерій Анатолійович.— Під час проведення місячників допризовника мої вихованці готують реферати на військову тематику, проводяться змагання зі стрільби з пневматичною зброєю, військового багатоборства, різноманітні конкурси і вікторини.

Наша команда бере активну участь у проведенні районних змагань «Козацький гарп», «Сокіл», «Зірница», які загартовують хлопчиків не лише фізично, а й морально. До речі, під час «Зірниці», що відбулася в Ново-Одеському районі влітку цього року і в якій брали участь 20 команд, підопічні Андреєва вибороли почесне 1 місце. Ім рівних не було ні в стрійовій підготовці, ні у фізичній, ні у віджиманні та підтягуванні, ні в стрільбі з пневматичних гвинтівок.

— У нас понад чверть століття діє клуб «Богатир», члени якого є завзятими спортсменами,— продовжує Валерій Анатолійович.— Саме на його базі формуються команди, які захищають спортивну честь нашого навчального закладу на батько-обласних та Всеукраїнських змаганнях. Так, ми стали бронзовими призерами фестивалю «Козацький гарп», тричі — призерами Всеукраїнських спортивних змагань «Ігри чемпіонів», наша команда неодноразово посідала призові місця на обласній «Зірниці».

Нещодавно команда Ново-Одеської школи №1 повернулася зі Всеукраїнських змагань «Нащадки козацької слави», на яких виборола третє місце. А на «Зірниці», що проводилася в Херсонській області і в якій брали участь десятки команд, теж посіла призове місце.

В такій благородній і потрібній справі як виховання молоді нам активно допомагає Ново-Одеська районна організація ТСО України, яку очолює Юрій Шутяк. Юрій Олександрович, його колеги-оборонці завжди підтримують наші ініціативи, усіляко сприяючи їх реалізації. Наприклад, у проведенні змагань зі стрільби з пневматичної гвинтівки.

Не відмовляють нам у ній і колишні воїни-«афганці», особливо голова районної організації Української спілки ветеранів Афганістану Юрій Олександрович Гаврюткін.

А як самі юнаки та дівчата ставляться до військово-патріотичної роботи, яку так активно проводить Валерій Андреєв?

— Завдяки предмету «Захист Вітчизни» я дізнався багато цікавого з історії нашого війська, опанував чимало стрійових прийомів, які знадобляться мені в армії,— говорить старшокласник Ян Лакунченко.

— Віталій Анатолійович багато цікавого розповідає про свою службу в армії,— каже Володимир Омелянчук.— Нам його розповіді подобаються.

Таких же думок дотримуються Артем Каракуца, Дмитро Асланян, Ян Вижий, Анастасія Ярошевська, Наталя Курган, Наталя Орлова та багато інших друзів.

Аби у читача не склалося враження, що у Ново-Одеській школі №1 немає жодних проблем щодо підготовки молоді до військової служби, скажу так: вони є. Приблизно ті ж, що й у всіх інших загальноосвітніх навчальних закладах нашої країни.

Раніше, як відомо, старшокласники проходили збори на базі військових час-

тин. Тривали вони 5-6 днів, і весь цей час юнаки жили в солдатських казармах, в умовах, максимально наблизжених до тих, у яких знаходились вояки-строковики. Там вони змагалися з різних видів спорту, з ними проводились заняття зі стрійової підготовки, а по закінченні зборів ще й стріляли. Зі справжніх автоматів Калашникова!

Сьогодні всього цього немає. Причина, як пояснили мені в міністерстві освіти і науки, у відсутності коштів. Тому подібні заходи проходять на базі шкіл. У тій же Ново-Одеській, наприклад, старшокласники бігають кроси, відвідують військову частину тощо. Але ці збори аж ніяк не порівняєш з тими, які проходили я та мої друзі на початку 80-х років. До речі, саме під впливом побаченого і пережитого чимало з нас писали на ім'я військового комісара заяви з проханням дозволити вступ до військових училищ!..

Є багато й інших проблем у Валерія Анатолійовича, які заважають йому працювати. Але справа не у їх наявності, а у тім, що він не опускає рук, а можньо їх до-лає, працюючи на благо України, усього нашого суспільства. Не помилюсь, коли скажу, що саме на таких як він і тримається військово-патріотична робота, підготовка юнаків до армійської служби і захисту Вітчизни.

Готовуши цей матеріал, я поцікавився чи є випадки потрапляння вихованців Валерія Анатолійовича в поле зору правоохоронних органів. І зясував, що ні, таких випадків немає. Розумію, що у цьому насамперед заслуга хлопчаків і юнок, інших батьків та рідних, які виховують їх як слід. Але, гадаю, у цю благородну справу достойний внесок робить і голова первинної організації ТСОУ Ново-Одеської загальноосвітньої школи №1 Валерій Андреєв. Адже діти, які зайняті корисними справами, не стають дітьми вулицями.

...Патріотами країни не народжуються. Ними стають. А для цього дітей, підлітків потрібно виховувати. Це важка праця. Але конче необхідна. Без патріотів Україна як сильна держава ніколи не відбудеться. І дуже доброе, що серед нас є такі люди як Валерій Анатолійович Андреєв, який тихо, непомітно робить святу справу. Незважаючи на всі труйнощі і негаразди, він плекає патріотів України — громадян, які вже в недалекому майбутньому визначактимуть обличчя держави, усього нашого суспільства.

Олег Дацюк

«МИ ВИКОНУВАЛИ БУДЕННУ РОБОТУ І НЕ ВВАЖАЄМО СЕБЕ ГЕРОЯМИ...»

Серед учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи було багато і сьогоднішніх працівників оборонного Товариства

Вибух, що стався в ніч з 25 на 26 квітня 1986 року на Чорнобильській АЕС, призвів до радіаційного забруднення 53,5 тисяч квадратних кілометрів території України: під чорним крилом Чорнобиля опинилися 2 293 населених пунктів, де проживали понад 3 мільйони чоловік.

Та найстрашнішого радіаційного удуру зазнала територія, прилегла до станції: і сьогодні, на 28 році після катастрофи, її площа становить понад 2,6 тисячі квадратних кілометрів. У квітні 1986-го цей район назвали зоною відчуження, а згодом понад 160 тисяч людей — жителів більш як 100 сіл евакуювали. Сьогодні тут ніхто не живе, за виключенням працівників Чорнобильської станції та кількох сотень так званих сасоселів — людей, які з різних причин не прижились на чужині і повернулись до рідних домівок.

В ліквідації наслідків найстрашнішої і наймасштабнішої в історії людства техногенної катастрофи брали участь близько 600 тисяч чоловік. З кожним роком їх стає все менше і менше: радіаційне опромінення не проходить безслідно.

Серед тих, хто вступив у смертельний двобій з «мирним атомом», було і чимало сьогоднішніх оборонців. Вони, на той час військовики-строковики Радянської Армії, брали участь в ліквідації наслідків катастрофи, працюючи на Чорнобильській АЕС і прилеглих до неї територіях. Багатьох з них призвали із запасу, деякі побували в Чорнобилі в якості інженерів, робітників. Та, незважаючи на це, ці люди ціною здоров'я, власних життів рятували здоров'я і життя інших людей.

Напередодні 27-ої річниці з дня Чорнобильської катастрофи вони діляться враженнями про ті дні.

Танасогло Анатолій Степанович, майстер виробничого навчання практичного водіння Білоцерківського технічного коледжу Товариства:

— В Прип'яті я проживав з 1980 року. Місто було молодим, бо побудували його

для працівників Чорнобильської АЕС, яка була введена в експлуатацію наприкінці 70-х років.

Працював водієм автобуса на маршруті «Прип'ять — Київ». Разом з дружиною Лілією, яка працювала в торгівлі, виховували двох доньок — Іру і Марину. Незадовго до аварії отримали квартиру, словом, життям були задоволені. Те, що незабаром нам і ще тисячам прип'ятчан, жителям десятків інших населених пунктів доведеться залишити все, роками нажите, майно, взявши із собою лише гроші та документи, і в страшному сні не могло наснитись...

В ту квітневу неділю, незважаючи на те, що в той день не працював, я все ж прийшов у автопарк, який, до речі, знаходився за 600–800 метрів від самої станції. Жінки-робітниці, яких там зустрів, сказали, що «вночі на станції щось сталося і якщо воно повториться, то всім нам буде гаплик». До почутого поставився з недовірою, бо тоді мі, жителі міста, вважали наші атомні станції найкращими у світі. Але буквально через кілька годин зрозумів, що, можливо, жіночки мають рацію. Бо близьче до обіду на вулицях з'явилися військові автомобілі, які поливали їх якимось незрозумілим розчином, місто почало заповнюватися людьми в погонах, а до будинку, у якому розташувався міський комітет партії, прибували чорні «Волги», з яких із заклопотаним виглядом виходили поважні чоловіки. І ми зрозуміли: на станції трапилася серйозна «НП». Зайвим свідченням цьому стало те, що всі телефони несподівано відключили, і ми опинилися відрізаними від навколошнього світу.

Хоча представники міськкому партії, виконкому, інші офіційні особи нічого не говорили нам, інформація про вибух на 4-му реакторі стрімко розповсюджувалася серед людей. Та ще й обростала жахливими чутками, нагнітаючи в людських серцях тривогу, а то й породжуючи істерію. Саме ситуація, що склалася в той день, і сприяла появлі різних інсінуацій. Тієї неділі, наприклад, можна було почути із «сарафанного радіо» про те, що вибухнули всі чотири реактори, загинули десятки людей, що, на щастя, не відповідало дійсності.

Наступного дня, тобто 27 квітня, по місцевому радіо передали повідомлення про необхідність «залишити у вказаній час свої помешкання і організованим порядком покинути місто». Після цього до під'їздів будинків почали прибувати автобуси, до квартир заходили працівники міліції і просили всіх, хто там знаходився, їх залишити. Дозволялося брати лише документи і коштовні речі. Звісно, що дружина разом з дітьми виконали це розпорядження, а я залишився. За вказівкою керівництва ми, водії, протягом 2 діб перебували в автопарку, чекаючи подальших розпоряджень. Потім нас «перекинули» до Поліського — районного центру, що знаходиться всього за кілька десятків кілометрів від Чорнобиля. Разом з технікою.

Після того, як 27 квітня були евакуйовані всі жителі Прип'яті, розпочалася і евакуація жителів навколошніх сіл, що увійшли до так званої 10-кілометрової зони — району, що зазнав найбільшого радіаційного забруднення, і перебувати там було вкрай небезпечно. Я працював в Чорнобильській зоні до кінця липня місяця.

Що можу сказати про ті дні? Вони були важкими, тривожними, бо ніхто і нічого конкретного нам не говорив. Я і практично всі мої товариші служили в Радянській армії, тому знали, що радіація дуже шкодить людському здоров'ю, але ж нас не повідомляли про рівень радіаційного забруднення території, на якій ми працювали. Та, беручи участь у вивезенні людей, не важко було про нього здогадатись. Радіонукліди — ворог невидимий. Але ми, молоді і здорові люди, відчували слабкість, нудоту, багато хто, у тому числі і я, раптово втрачали свідомість. Але люди — принаймні переважна більшість — сумлінно виконували покладені на них обов'язки

щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

На жаль, сьогодні більшості моїх товаришів, з якими у ті весняно-літні дні довелося евакуйовувати постраждалих жителів Чорнобильського району, немає в живих. А хто залишився, не може, м'яко кажучи, похвалитись своїм здоров'ям. Але ми, за великим рахунком, рятували людей, серед яких було і чимало дітей. Тому не шкодую про свою участю в тих подіях: комусь потрібно було це робити.

Сергій Петрович Григоренко, директор Новоархангельського РСТК Кіровоградської області:

— Я народився і виріс на Кіровоградщині, у селі Камянече. Восени 1986 року був призваний до лав Радянської Армії. Служив у підрозділі, що дислокувався у Одеському військовому окрузі, а його особовий склад супроводжував військові вантажі. Зважаючи на покладені обов'язки, довелося побувати в багатьох куточках Радянського Союзу.

Взимку 1987-го, в лютому місяці, солдатам підрозділу оголосили, що нам «довірюється виконання надзвичайно відповідального бойового завдання». Але якого саме — не сказали, і ми губилися в здогадках, дехто припиняв, що нас, можливо, відправлять до Афганістану, де тоді йшла війна. Але незабаром командир оголосив, що нам належить відбути до Чорнобиля.

До ліквідації катастрофи були задіяні тисячі одиниць різноманітної техніки. Найбільше — тракторів і автомобілів. Вони, як і люди, під час перебування у забрудненій зоні зазнавали радіаційного забруднення. Якщо його рівень перевищував допустимі норми, то така техніка списується. Так ось, я зі своїми товаришами супроводжували вибраковані «Камази», «Крази», «ЗіЛи», які залізницею відправлялися на одне з підприємств міста Челябінська, що на Уралі. Там все це залізачча утилізувалося.

Перед тим, як приступити до безпосереднього виконання завдання, ми, після повернення з Челябінська, знаходились в

Іван Невмержицький (в центрі)

Ораному — селі, де була залізнична колія і де проводилося завантаження техніки на залізничні платформи. Про рівень радіації на той час не можу сказати, але командири нам говорили, що «він не перевищує допустимого рівня, оскільки з дня аварії минуло чимало часу». Може, так воно і було. Але чому тоді у нас, 19–20 літніх юнаків, підвищувався тиск, починали боліти голови, як тільки-но ми прибували в Оране?..

Сьогодні я маю статус учасника ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи 2-ї категорії, але особливих привілеїв він не дає.

В Чорнобилі побував і мій односельчанин, а сьогодні колега по роботі в спортивно-технічному клубі Сергій Хоренко. Його, правда, призвали до лав Радянської армії із запасу і він, як тоді казали «партизаном», брав участь в ліквідаційних роботах на атомній станції.

До того, що довелося брати участь в ліквідації наслідків катастрофи, ставимось як до необхідності, продиктованої самою ситуацією. Ні я, ні мої знайомі, які теж там побували, героями себе не вважаємо.

Невмержицький Іван Федорович, майстер виробничого навчання водінню автомобіля Овруцького спортивно-

технічного клубу ТСО України Житомирської області:

— Весною 1986-го я працював водієм автобусу на маршруті «Овруч-Київ». Проте, що на Чорнобильській станції сталося лихо, дізnavся ще в неділю, 26 квітня: про це мені сказали такі ж водії, які працювали на маршруті «Прип'ять — Київ», з якими я зустрівся в столиці. Від почутого на душі стало тривожно, бо ж Овруч розташований не так вже й далеко від станції. Хоча ніхто й нічого не казав про аварію, і місто продовжувало жити звичним життям, буквально через кілька днів мої земляки вже знали про вибух на 4-му енергоблоці, про те, що жителі Прип'яті евакуйовані. Але говорити про це відкрито тоді було не прийнято, і всі чорнобильські новини люди обговорювали на кухнях...

Влітку 1989 року я брав участь у евакуації жителів тих населених пунктів Житомирщини, які зазнали найбільшого радіаційного забруднення. Зокрема, я зі своїми товаришами вивозив жителів як самого районного центру Народичі, так і сіл Народичського району. Вони, особливо люди старшого покоління, не дуже хотіли залишати рідні домівки, але опиратись було марно. Переселенці розселяли в Брусилові, який не зазнав такого згубного впливу радіації. За час роботи в Народичському районі я вивіз із 17 сіл близько 400 чоловік

З того дня, коли стала аварія на АЕС, минуло 3 роки. Але територія, де ми працювали, продовжувала «дихати» радіонуклідами: це засвідчували дозиметри, які нам видали. Та й ми відчували певні «збої» в роботі організму, але ніхто й нікому не скаржився, відпрацювавши визначений термін і виконавши покладені на нас завдання.

З «чорнобильцями» спілкувався
Сергій Зятєв

«ЦЕ ОДИН З КРАЩИХ КОСМІЧНИХ МУЗЕЇВ, ЯКІ Є СЬОГОДНІ У СВІТІ...»

Чимало експонатів музею космонавтики ім. Сергія Корольова, що в місті Житомирі, присвячені геніальному конструктору — вихованцю Тсоавіахіму

Перше, що кидається в очі, коли наближаєшся до нього, це дві ракети. Одна з них використовувалася для наукових досліджень у верхніх шарах атмосфери Землі, а друга знаходилася на озброєнні полку ракетних військ стратегічного призначення, що дислокувався неподалік селища Висока Піч на Житомирщині, несучи бойове чергування.

— Наші витоки сягають 1970 року, — розповідає директор музею Ірина Дячук. — Зауважу, що спочатку це був відділ обласного краєзнавчого музею.

З часом експозиція поповнювалася все новими експонатами, які надходили зі всіх куточків колишнього Радянського Союзу. Наприклад, після проведеної в Кореї виставки «Радянська космонавтика на службі миру і прогресу», Академія наук СРСР подарувала цілий контейнер зі зразками техніки та іншими експонатами, що там демонструвалися. І незабаром постало питання про розширення площини. Тож у 1987 році було зведено нове приміщення, а незабаром уряд Української РСР прийняв постанову, згідно якої влітку того ж року відділ краєзнавчого музею отримав статус музею. На відкритті нової експозиції музею була присутня і мати Сергія Павловича Корольова — Марія Миколаївна Баланіна.

Увагу відвідувачів привертає експозиція «Космос»: насамперед своєю інформаційною насыщеністю, ексклюзивними експонатами, багато з яких побували у космосі. Наприклад, тут можна побачити спускні апарати космічного корабля «Союз-27» та міжпланетної автоматичної станції «Венера-15», контейнер, в якому розміщувались наукові прилади на геофізичних ракетах, технологічний зразок штучного супутника Землі «Ореол-3», призначеного для дослідження магнітного поля Землі та північного сяйва.

Макети супутників «Електрон» та «Інтеркосмос», автоматичної міжпланетної станції «Луна-9» настільки майстерно виконані, що, за словами фахівців, навіть їм важко відрізнити їх від оригіналів.

Досить оригінальною задумкою можна назвати також і підвішені вітрини, що нагадують «літаючі тарілки» і складаються з двох прозорих напівсфер, скріплених металевим обідком. Коли дивишся на них, то таке враження, що вони перебувають у польоті. Але «тарілки» ці висять не просто так: в них розміщуються різні документи, що мають безпосереднє відношення до освоєння космосу і тих, хто його підкорював, світлини, інші експонати.

Інакше, як оригінальним, важко назвати рішення творців музею розмістити серед експозиції «Космос» невеличкий басейн, помістивши в нього Біблію — символ духовності і мудрості минулих поколінь.

— Саме Біблія має нагадувати усім нам, що технічна могутність людства, найпередовіші досягнення в галузі науки і техніки без духовності, космічного мислення нічого не варті, — каже Ірина Дмитрівна. — Більш того, якщо ми не розумітимо всієї відповідальності за свої досягнення, то це призведе до техногенних катастроф, які можуть врешті решт закінчитися для нього досить сумно.

Чорнобильська катастрофа, загибель екіпажу американського космічного корабля «Челенджер», аварія на японській атомній станції «Фукусіма» та інші надзвичайні ситуації — зайве тому підтвердження. Космос можна використовувати лише виключно в мирних цілях, проте, на жаль, країни, які досягли найбільших успіхів у його освоєнні, мають перспективні військові програми.

Якщо завітаєте до Музею, про який наша розповідь, то побачите і продукти харчування, які космонавти брали із собою в політ: печиво, хліб, кава з молоком, чорнослив з горіхами.

Дехто, дізнавшись про музей космонавтики в м. Житомирі, дивується, мовляв, чому саме у цьому поліському місті, а не, скажімо, Дніпропетровську, де знаходиться «Південмаш», в цехах якого виготовлялися ракети, що використовувалися для підкорення космічного простору, він засно-

ваний? А все тому, що далеко не всі наші співвітчизники знають, що Житомир — це те місто, де народився академік Сергій Корольов — людина, яка так багато зробила для освоєння космосу.

Звісно, що багато експонатів присвячено саме цьому видатному вченому — людині, чиє ім'я відоме у найвіддаленіших куточках планети.

— Сьогодні важко сказати, кому першому спала на думку ідея створення музею, але сталося це в 60-ті роки, після смерті Сергія Павловича, — продовжує Ірина Дмитрівна. — Бо саме тоді з його імені було знято гриф «таємно». Після цього знайшлися серед житомирян люди, які побажали гідно вшанувати пам'ять свого земляка саме тут, у Житомирі, рідному місті знаного вченого. А допомогла їм у цьому його мати, Марія Баланіна, яка, незважаючи на поважний вік, виявилася досить енергійною жінкою і багато зробила для наповнення музею цікавими експонатами.

Сьогодні під дахом Меморіального будинку-музею знаходиться відтворений — за спогадами Марії Миколаївни — інтер'єр квартири, максимально наблизений до того, в якому сім'я майбутнього вченого мешкала на початку 1900-х років. Тут представлені меблі, посуд, інші речі домашнього вжитку, якими користувалася родина.

Коли знайомишся з меморіальною експозицією, виникає відчуття, що переносишся на століття назад, здається, що ось-ось з кімнати вийде хлопчина, якому судилося стільки зробити для людства, і який обезсмертив своє ім'я.

Тривалий час прізвище Головного конструктора перших космічних ракет та апаратів було засекречене, на сторінках газет його статті друкувалися за псевдонімом

«професор К. Сергієв». Широка громадськість дізналася про справжнє ім'я головного конструктора лише після смерті Сергія Павловича. Але й тоді про деякі його сторінки життя знато обмежене коло людей, зокрема — про арешт майбутнього академіка у 1938 році і засудження до 10 років виправних робіт.

«Перевихувався» він спочатку в московській спеціальній в'язниці, де брав активну участь у створенні бомбардувальників Pe-2 і Tu-2, а також розробляв проекти керованої аероторпеди. Потім працював над ракетними двигунами в конструкторському бюро тюремного типу при Казанському авіазаводі — у так званій «шарашці», в яких відбували покарання «вороги народу» з числа вчених, працюючи на державу і режим, який туди їх запроторив.

В залах зібрано чимало документів, світлин, особистих речей, що відтворюють тернистий шлях Корольова — шлях, на якому трапилось стільки злетів і падінь, але яким він з честью пройшов.

— За час існування музею вдалося зібрати понад 5 тисяч експонатів, які увійшли до основного фонду, і майже 5 тисяч допоміжного,— говорить Ірина Дмитрівна. — Завітавши до нас, можна багато цікавого дізнатись про радянських космонавтів, зокрема, наших земляків — Георгія Берегового та Павла Поповича. А також Леоніда Каденюка — вихідця з Буковини, який у 1997 році як представник незалежної України у складі міжнародного екіпажу на борту американського космічного корабля «Колумбія» побував у космосі, де вивчав вплив мікрогравітації на процеси розвитку рослин.

Україна, як відомо, входить до числа небагатьох країн світу, які прийнято називати космічними. Тож ми робимо все для того, щоб громадськість, насамперед молодь, знати про її внесок в освоєння космічного простору, людей, які багато зробили для цього. Щороку музей відвідують 40–45 тисяч людей. При чому не лише з числа жителів України, а й країн СНД, а також із так званого далекого зарубіжжя: Німеччини, Франції, Великобританії і навіть США. Один американець, який, як він зізнався,

побував практично в усіх аналогічних музеях світу, в тому числі музеї НАСА, визнав, що наш музей справив на нього неабияке враження.

— Я маю змогу порівнювати з іншими музеями, експонати яких теж розповідають про космічну діяльність людства і де я вже побував. Так ось, не помилюсь, коли скажу, що ваш є одним з найкращих,— сказав присмно вражений заокеанський гість. — Принаймні я побачив тут дещо нове для себе. Особливо багато цікавого відкрив у біографії пана Корольова. В Америці він і досі вважається улюбленим радянського режиму і мало хто знає, скільки лиха випало на його долю за часів Сталіна...

Загалом за час існування музею в ньому побувало більше 2 мільйонів чоловік.

— Ми проводимо активну просвітницьку роботу, зокрема, організовуємо Дні відкритих дверей, посвячуючи їх визначним датам, так чи інакше пов'язаним з космонавтикою, державним святам, зустрічі з цікавими людьми,— продовжує Ірина Дячук.

— Так, з нагоди річниці з дня народження Сергія Корольова у січні 2013 року до музею завітала член першого жіночого загону космонавтів Валентина Пономарьова. В космосі її не судилося побувати, про що вона, за її словами, мріяла «все своє свідоме життя і досі не розсталася з цією мрією». Натомість доля дала можливість знати і Сергія Павловича, і інших знакових постатей радянської космонавтики. Незважаючи на поважний вік, В. Пономарьова зберегла в пам'яті найдрібніші і дуже цікаві деталі зі свого «космічного життя», поділившися ними з присутніми, а також враженнями від зустрічей з багатьма космонавтами. На згадку про зустріч Валентина Леонідовна подарувала музею свою книгу «Жіноче обличчя космосу».

З нагоди 125 річчя від дня народження матері Сергія Павловича, Марії Миколаївни, була відкрита виставка, на якій демонструвалися речі житомирського періоду життя родини Корольових, що належали безпосередньо їй, рідкісні світlinи і документи, які показали роль цієї непересічної жінки в створенні музею.

Коментар голови Житомирської обласної організації ТСО України Михаїла Ніколуся:

— Музей, про який розповідь, відомий не лише у нашому краї, а й в Україні та за її межами. Ми, працівники обласного осередку Товариства, всіляко використовуємо його в нашій повсякденній роботі. Зокрема, напередодні Дня космонавтики, знаменних дат організовуємо екскурсії учнівської та студентської молоді до музею. Саме переступивши його поріг, сьогоднішні покоління мають змогу дізнатися про людей, які стояли біля витоків освоєння космосу — людей, серед яких було чимало і українців.

Хочу зі шпалть «Вісника» подякувати директору музею **Ірині Дячук**, всючому дружньому колективу музею за співпрацю, за те, що завжди відгукуються на наші прохання щодо організації змістовних екскурсій.

До 55-річчя запуску першого штучного супутника Землі відбулася зустріч з льотчиком-космонавтом, Героєм Радянського Союзу В. Жолобовим, випробувачем космодрому «Байконур» Борисом Лапідусом, іншими цікавими людьми, які уособлюють еру радянського космосу і яким було чим поділитися з присутніми.

Трапляється, гості дарують музею експонати. Наприклад, Ірина Копоть — доцент Національного агроекологічного університету передала шматочек справжнього метеориту, знайденого в Намібії ще у 1838 році: вчені стверджують, що його вік становить 4,6 мільярди років.

Демонструються тут і документальні фільми, присвячені космосу та його підкорювачам, зокрема, «Світ із зірок та людей», «Зворотній бік Місяця», які дуже подобаються сьогоднішній молоді. Звичними стали виставки, присвячені ювілейним датам в історії космонавтики.

«Залишаючи музей, у мене склалося таке враження, що побував у космосі».

«Щире «дякую» людям, які створили цей музей, тим, хто працює сьогодні, підтримуючи його в належному стані, поповнюючи все новими експонатами».

«Житомирський музей космонавтики — це дарина пам'яті видатному сину України Сергію Корольову, ім'я якого нероздільно пов'язане з Україною і її народом».

Це — витяги з сотень відгуків, які залишають відвідувачі музею космонавтики ім. Сергія Корольова в Житомирі.

Сергій Зятьєв

НАВЧАЮТЬСЯ ОСВІТЯНИ

16–17 травня 2013 року на базі навчально-методичного центру ЦК ТСО України управлінням освітньої діяльності проведені збори з працівниками обласних та їм рівних організацій ТСО України, які відповідають за освітню діяльність. В них взяли участь посадові особи Департаменту професійно-технічної освіти та Державної інспекції Міністерства освіти і науки України.

Поділитися своїми враженнями від проведеного заходу ми запросили заступника голови Івано-Франківської обласної організації ТСО України Петра Федоровича Ткача.

— Як учасник навчально-методичного збору вважаю, що він пройшов на високому організаційному і методичному рівні. Представники Департаменту профтехосвіти та Державної інспекції МОН України Суліма В.В. і Згурський А.М. змістово розповіли про перспективи розвитку професійної освіти в Україні, нагадали про завдання професійно-технічних навчальних закладів та про вимоги до них при проходженні ліцензування і атестування.

Заступник Голови-начальник управління освітньої діяльності Дєдов А.М. поставив конкретні завдання щодо збільшення об'ємів і якості підготовки спеціалістів та удосконалення навчально-матеріальної бази, а також підкреслив важливу роль і визначив завдання посадової особи, яка відповідає за освітню діяльність в обласному комітеті ТСО України.

Його заступник Сухарєв С.М. глибоко проаналізував стан професійної підготовки в усіх обласних організаціях ТСО України за 2012 рік, навів приклади позитивного досвіду та вказав на упущення в діяльності організацій, ретельно нагадав усі законодавчі та нормативно-правові документи, якими необхідно керуватися у підготовці кадрів робітничих професій.

Корисними були виступи з досвіду роботи освітньої діяльності представників різних регіонів України. Я особисто і учасники зборів отримали додаткові знання щодо організації навчально-виробничого процесу. Мені сподобались ґрунтовні виступи наших колег.

Ревенський М.О., наприклад, розповів, що в Донецькій обласній організації створено Раду директорів АШ та СТК, які надають допомогу керівництву обласної організації щодо виконання посадових обов'язків керівниками відстаючих навчальних закладів;

Дячук О.В. відзначив, що всі заходи, які проводяться в навчальних закладах і організаціях Житомирської області з патріотичного виховання, спорту, навчально-освітньої діяльності висвітлюються на власному сайті.

Директор Дарницької АШ Мироненко М.М. змістово і цікаво довів до присутніх питання, які перевірялися незалежною комісією, а також про планування і ведення документації з освітньої діяльності.

Козлов А.Д. глибоко розкрив питання підготовки і проведення атестації в навчальних закладах Черкаської обласної організації ТСО України.

Користуючись нагодою, вважаю за необхідне поділитися позитивним досвідом Івана

стабільній діяльності навчальних закладів має те, що обласний комітет і особисто голова обласної організації ТСО України Никиток П.В. здійснюють постійний контроль за станом освітньої діяльності. Зокрема:

— щотижня директори доповідають голові обласної організації про стан набору і випуску слухачів;

— щомісяця проводиться глибокий аналіз стану підготовки по кожному навчальному закладу;

— щоквартально на бюро обласного комітету розглядається питання стану та якості підготовки спеціалістів для економіки України, заслуховуються звіти директорів навчальних закладів, які не виконали планові завдання з набору і випуску спеціалістів, а також обмінюються досвідом роботи керівники, які стабільно працюють і накопичили певний досвід роботи в освітній діяльності, в уdosконаленні навчально-матеріальної бази, підборі і вихованні кадрів педагогічних працівників.

Зокрема 29 квітня 2013 року заслухано звіти директора Долинської АШ ТСО України Старецького Б.С., який зменшив планові показники підготовки спеціалістів, і керівника Городенківського СТК Мандича І.П., де навчальний заклад працює стабільно, з року в рік збільшує показники кількості підготовлених спеціалістів, успішно працює над уdosконаленням навчально-технічної бази.

Такі, на перший погляд незначні шляхи організації підготовки спеціалістів, дають позитивний результат освітньої діяльності обласної організації ТСО України.

Стверджую, що навчально-методичні збори пройшли організовано і корисно. Ми отримали відповіді на усі поставлені запитання, мали можливість поспілкуватися між собою і збегатитися досвідом своїх колег. Вважаю, що такі збори необхідно проводити не рідше, ніж раз на рік та бажано в різних регіонах для вивчення позитивних досягнень в організаціях ТСО України.

Від імені учасників зборів висловлюю щиру подяку керівництву Товариства за організацію цього заходу, який є вкрай своєчасним і необхідним!

но-Франківської обласної організації ТСО України. Головне — починаючи з 2006 року, стабільно збільшуються показники кількості підготовлених спеціалістів, а в 2012 році нашими навчальними закладами підготовлено 11388 чоловік, що складає 0,8% від усього населення області і є з третім результатом після Рівненської і Хмельницької обласних організацій. В цілому по Україні цей показник складає 0,5%.

Обласна організація відкриває навчальні кабінети у віддалених районах, в навчальних закладах Міністерства освіти і науки, куди виїжджають і проводять теоретичні і практичні заняття викладачі і майстри виробничого навчання водінню автомобіля. Також практикується тимчасова передача навчальних автомобілів з одного навчального закладу в інший, де в них є більша потреба. Важливе значення в

ДЕРЖАВНА АКРЕДИТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З ПІДГОТОВКИ ВОДІЇВ – ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОХОДЖЕННЯ

Ми продовжуємо друкувати методичні матеріали на допомогу керівництву навчальних закладів Товариства сприяння обороні України. Про особливості державної акредитації закладів Одеської обласної організації, які проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, розповідає її керівник Олег Іванович Філіпенко. Матеріал ґрунтуються на досвіді роботи Котовської технічної школи ТСОУ.

О.І. Філіпенко

Важливим фактором при підготовці документів, необхідних для акредитації, є участь та допомога обласної організації ТСОУ, яка, в першу чергу, складає графіки проведення акредитації, виходячи з особливостей та можливостей навчальних закладів, а також надає допомогу в підготовці навчально-матеріальної бази та документації.

Перелік документів (додаток 1) повинен відповісти включно вимогам пункту 2.2 «Інструкції про порядок роботи підрозділів Державтоінспекції щодо державної акредитації закладів, які проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів та атестації їх спеціалістів», затвердженої наказом МВС України від 07.12.2009 р. № 515.

Одними з найважливіших документів є грамотно розроблені робочі навчальні плани, програми, графіки навчально-процесу на всі категорії, які акредитуються. Вони складаються згідно типової навчальної програми підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засо-

бів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 229. В подальшому від них буде залежати якість підготовки слухачів та раціональне використання навчально-матеріальної бази.

В складанні робочих навчальних планів, програм, а також графіків навчально-процесу мають брати участь найбільш досвідчені викладачі та інструктори з індивідуального навчання водінню. Всі акредитаційні документи мають складатись в залежності від можливості навчального закладу, пропозиції замовників кадрів, а також наявності транспортних засобів та навчальних кабінетів. Вважаємо за доцільне на кожну категорію скласти два робочих навчальних плани. Наприклад, категорія «В» — один на 9–10 тижнів, а другий — на 14–15 тижнів. Таким чином, кількість необхідних транспортних засобів зменшується майже на 40%, на акредитацію подається другий план. А вирішення питання щодо робочого плану, за яким проводити підготовку — повністю залишається в компетенції навчального закладу. Також ці документи повинні ретельно розглядались на засіданнях методичних комісій та

Директор Котовської ТШ Дупак С.А. та його заступник Токаренко О.М.

в обласному комітеті ТСО України. Потім робочі навчальні плани, програми, графіки навчального процесу затверджуються Управлінням Державтоінспекції головних управлінь МВС в областях.

В Одеській області підготовку до акредитації навчального закладу взяло на себе керівництво обласної організації ТСО України. Завдяки цьому збереглося багато часу, який би витрачав кожний навчальний заклад на поїздки до обласного управління

ДАІ та на зустрічі з посадовими особами для розгляду і підписання документів.

Далі, згідно графіку, навчальний заклад готує навчально-матеріальну базу, яка повинна відповісти вимогам наказів Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства праці та соціальної політики України від 07.09.2009 р. № 385/934/828/337.

Особливу увагу слід звернути на наявність в навчальних закладах транспортних засобів та спеціалістів у відповідності до робочих навчальних планів з усіх категорій, що акредитуються.

Наявність транспортних засобів вираховується за формулою:

$$\frac{A \times B}{40 \times C} = E, \quad \text{де:}$$

А — кількість годин з практичного навчання водінню, згідно робочого навчального плану;

В — кількість осіб в групі;

40 — кількість годин на тиждень для одного автомобіля;

С — кількість тижнів з практичного навчання водінню згідно робочого навчального плану;

Е — необхідна кількість транспортних засобів.

Необхідна кількість інструкторів з індивідуального навчання водінню дорівнюється кількості транспортних засобів.

Договори оренди земельних ділянок, приміщень та транспортних засобів повинні бути завірені нотаріально. Але існує практика укладання договору з інструктором про надання послуг з практичного навчання водінню та користування транспортним засобом (додаток 2). Тобто, коли інструктор навчає слухачів на своєму особистому транспортному засобі. Такі договори не потрібно завіряти нотаріально.

А взагалі, всім відомо, що в нашому Товаристві найпотужніша навчально-матеріальна база, тому необхідно додати фотокартки навчальних кабінетів, майданчиків, транспортних засобів, сучасних засобів навчання, наприклад, комп’ютерів, цифрових відеопроекторів, тренажерів та інших.

**СПИСОК ДОКУМЕНТИВ,
що необхідні для проходження акредитації навчальним закладом**

1. Заява, завірена печаткою навчального закладу.
 2. Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (копія, завірена печаткою навчального закладу).
 3. Відомості про склад спеціалістів і матеріально-технічну базу закладу (копії документів про їхню освіту, кваліфікацію, атестацію, а також план автодорому, документи на нього та довідки про належний стан приміщені від СЕС і МНС).
 4. Робочі програми і плани з підготовки і підвищення кваліфікації водіїв, затверджені управлінням (відділом) Державтоінспекції головних управлінь, управління МВС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.
 5. Погоджені з відповідним органом місцевого самоврядування та управлінням (відділом) Державтоінспекції головних управлінь, управління МВС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі учебові маршрути з практичного керування транспортним засобом (оригінали або копії, завірені відділом місцевого самоврядування та підрозділом ДАІ за місцезнаходженням навчального закладу).
 6. Затверджений начальником реєстраційно-екзаменаційного підрозділу Державтоінспекції за місцезнаходженням закладу висновок про матеріально-технічну базу закладу та її відповідність Вимогам до закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та кваліфікаційні вимоги до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку, затверджені наказом МВС, Мінтрансзв'язку, МОН, та Мінпраці від 07.09.2009 № 385/934/828/337, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 08.10.2009 за № 947/16963.
 7. Засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують право закладу на користування транспортними засобами, приміщеннями та земельними ділянками для підготовки і підвищення кваліфікації водіїв (договори оренди земельних ділянок, приміщень та транспортних засобів завіряються нотаріально).
- Всі документи повинні бути завірені мокрою печаткою навчального закладу, що акредитується, або місцевого органу ДАІ, крім документів, завірених нотаріально.

Додаток 2.

**ДОГОВІР
про надання послуг з практичного навчання водінню та користування транспортним засобом**

м. _____ «____» 20 ____ р.

Сторони:

Замовник _____

(повна назва юридичної чи ПІБ фізичної особи)

в особі _____, діючого на підставі _____ з однієї сторони, та
(посада та ПІБ) (статуту, довіреності, положення)

Виконавець _____

в особі _____, діючого на підставі _____ з другої сторони, уклали цей Договір про наступне.
Предмет договору.

1.1. **Виконавець** зобов'язується за завданням **Замовника** здійснювати підготовку та перепідготовку слухачів закладу **Замовника** щодо практичного керування транспортними засобами з використанням **Замовником** для практичного виконання робочих планів та програм транспортного засобу, що належить **Виконавцу**, а саме:

марка та модель _____

державний номерний знак _____

номер кузова _____

рік випуску _____

рік проведення останнього технічного огляду _____

опис технічного стану _____

в порядку та на умовах, визначених цим Договором.

Відомості про послуги.

2.1. Послуги надаються в порядку та на умовах, визначених законодавством та цим Договором.

2.2. Практичне навчання водінню **Виконавцем** здійснюється на транспортному засобі, що обладнаний відповідно до вимог пункту 24.8 Правил Дорожнього руху України.

2.3. Практичне навчання водінню **Виконавцем** здійснюється на навчальних маршрутах, погоджених з Державтоінспекцією у відповідних районах м._____ та відповідною районною державною адміністрацією м._____, згідно навчальної програми, розробленої **Замовником** на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 року № 229 та спільного наказу МВС України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства освіти та науки України, Міністерства праці та соціальної політики України від 7 вересня 2009 року № 385/934/828/337.

2.4. Облік послуг, наданих **Виконавцем Замовнику**, визначається в журналі обліку успішності теоретичної підготовки (перепідготовки) та відвідування занять з практичних навичок водіння та на підставі заповненої індивідуальної картки обліку водіння транспортних засобів.

2.5. Виконавець надає послуги з практичного керування транспортним засобом згідно предмету «Практичне керування транспортним засобом» на підставі Атестату спеціаліста серії _____ № _____ від « _____ » 2010 року.

3. Ціна та умови оплати.

3.1. Вартість послуг визначається сторонами за фактом їх надання згідно результатам кожного календарного місяця та фіксується в актах про надані послуги.

3.2. Акт про надані послуги підписується **Сторонами** до _____ числа місяця, наступного за календарним місяцем, в якому фактично надавалися послуги.

3.3. **Замовник** зобов'язаний перерахувати суму, зазначену в акті про надані послуги, протягом _____ днів з моменту підписання такого акту.

4. Обов'язки сторін.

4.1. Обов'язки **Виконавця**:

4.1.1 Своєчасно та якісно надавати послуги, зазначені в п.2.1 цього Договору.

4.1.2. При виникненні обставин, що перешкоджають належному виконанню своїх зобов'язань згідно з цим Договором, терміново повідомити про це **Замовника**.

4.1.3. Складати та передавати **Замовнику** акти про надання послуг.

4.1.4. Дотримуватись відповідних Інструкцій і Положень щодо пожежної безпеки, охорони та безпеки праці, безпечних умов навчання практичному керуванню транспортними засобами, виконання Правил дорожнього руху.

4.2. Обов'язки **Замовника**:

4.2.1. Приймати від **Виконавця** послуги, що надаються згідно з цим Договором.

4.2.2. Після контролю за достовірністю актів про надання послуг **Виконавцем**, підписувати ці акти в _____ денний термін з моменту одержання та зберігати протягом терміну, визначеного законодавством.

4.2.3. Оплачувати послуги, на умовах та в порядку, зазначеному в п.3 цього Договору.

5. Відповідальність сторін та вирішення спорів.

5.1. У випадку порушення своїх зобов'язань за цим Договором **Сторони** несуть відповідальність визначену цим Договором та чинним законодавством. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання.

5.2. Повну відповідальність за осіб, що здійснюють відпрацювання практичних занять, технічну справність транспортних засобів, на яких здійснюється практичне навчання, пошкодження інших транспортних засобів під час відпрацювання практичних занять слухачів згідно робочих планів та узгоджених маршрутів, іншу відповідальність, передбачену законодавством та цим Договором, несе **Виконавець** та повністю відшкодовує завдані збитки.

5.3. **Сторони** не несуть відповідальність за порушення своїх зобов'язань за цим Договором, якщо воно сталося не з їх вини. Сторона вважається не винуватою, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів для належного виконання зобов'язання.

5.4. Жодна із **Сторін** не несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань по цьому Договору, якщо це невиконання чи неналежне виконання зумовлені дією обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин). Сторона, для якої склались форс-мажорні обставини, зобов'язана не пізніше 3 календарних днів з дати настання таких обставин повідомити у письмовій формі іншу **Сторону**.

5.5. За одноразову необґрутовану відмову від виконання своїх зобов'язань винна **Сторона** сплачує іншій **Стороні** штраф у розмірі _____.

5.6. За недотримання строків сплати, зазначених в пп.3.3 Договору, **Замовник** сплачує **Виконавцю** пеню у розмірі _____ % від суми прострочення (але не більше подвійної облікової ставки НБУ, що діяла на момент прострочення) за кожний день прострочення.

6. Строк дії Договору та інші умови.

6.1. Договір набуває чинності з моменту його підписання **Сторонами** і діє до _____, але в частині розрахунків до моменту повного виконання **Сторонами** своїх зобов'язань за цим Договором.

6.2. Умови даного Договору можуть бути змінені за взаємною згодою **Сторін** з обов'язковим складанням письмового документу.

6.3. Договір може бути розірваний за взаємною згодою **Сторін**. Одностороннє розірвання Договору можливе лише в випадках, передбачених цим Договором та законодавством України.

6.4. Кожна із сторін має право розірвати даний Договір в односторонньому порядку, попередньо письмово повідомивши про це другу **Сторону** за 30 днів.

6.5. Усі спори, що пов'язані з цим Договором, вирішуються шляхом переговорів між **Сторонами**. Якщо спір не може бути вирішений шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору, визначеному відповідним чинним законодавством України.

6.6. Даний Договір укладено у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної із **Сторін**.

6.7. У випадках, не передбачених даним Договором, **Сторони** керуються нормами чинного законодавства.

6.8. Після підписання цього Договору усі попередні переговори за ним, листування, попередні угоди та протоколи про наміри з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу.

Місцезнаходження та реквізити **Сторін**

Виконавець

М. П.

Замовник

ОБЛИЧЧЯ ДЕРЖАВИ

У закордонних гостей, які прибувають до України, перші враження про неї складаються при перетині кордону

Україна межує з багатьма країнами світу, а загальна протяжність її кордону сягає понад 7 тисяч кілометрів. Охороняють його «зелені кашкети» — прикордонники: сьогодні у складі Державної прикордонної служби України несуть службу близько 40 тисяч чоловік, їй підпорядковані 244 прикордонні пункти пропуску.

«Захотілося побачити Європу...»

Серед проблем, з якими часто доводиться стикатись охоронцям кордону, останнім часом чільне місце посідає незаконна міграція. Цьому сприяє чимало факторів, зокрема, і те, що через нашу країну пролягає шлях до багатьох країн Європейського Союзу: всі наші західні сусіди входять до цієї надодержавної структури. Тож лише протягом перших 3 місяців 2013 року затримано 122 особи, які без відповідних документів і дозволу намагалися перетнути державний кордон України.

В аеропорту Донецька прикордонники затримали 3 молодих нігерійців. В їхніх документах зазначалося, що всі вони є студентами одного з українських університетів. Але згодом виявилося, що в Україні вони вперше, а документи їм підготували батьки, сподіваючись, «що пронесе» на кордоні.

Трапляється, що інколи прикордонникам доводиться не лише затримувати порушників, а й рятувати їхні життя. Наприклад, взимку, під час хурделиці, на ділянці відповідальності ВПС «Новоселиця» прикордонний наряд виявив 3 вихідців з Азії. Виснажені негodoю, що лютувала в ті дні, вони, обморожені, вибившись з останніх сил, перебували у вкрай важкому стані. Тож нашим хлопцям довелося нести їх — у

прямому розумінні цього слова — на руках. Коли б їх не виявили і не доставили до найближчої лікарні, то, за словами лікарів, жити їм залишалося всього кілька годин

— Останнім часом кількість незаконних мігрантів, які проникають в Україну, зменшилась, — говорить перший заступник голови Державної прикордонної служби України — директор департаменту охорони державного кордону генерал-полковник Павло Шишолін. — Це у значній мірі обумовлено тим, що професійний рівень нашого персоналу, який здійснює прикордонний контроль безпосередньо на кордоні, неабияк зрос. До того ж маємо сучасне технічне устаткування, яке дозволяє виявляти «мандрівників» до того, як вони перетнуть державний кордон.

Деякі затримані досить цікаво пояснюють причину незаконного потрапляння в Україну.

— Захотілося побачити Європу, — сказав громадянин В'єтнаму, затриманий прикордонниками.

Більшість затриманих — громадяни країн Азії, Африки, насамперед тих, що належать до так званого третього світу. Злідні, а багатьом з них доводиться голодувати, штовхають цих людей до пошуку кращого життя за тридев'ять земель від рідної домівки. Поки вирішуються питання їх реадмісії, вони проживають в пунктах тимчасового утримання, де створені досить непогані побутові умови. Затримані не те що не скаржаться на них, а цілком задоволені.

При незаконному перетині кордону вони використовують будь-які транспортні засоби, провідників з числа жителів при-

кордонних населених пунктів, які, добре знаючи місцевість, знаходять шпаринки в охороні кордону.

І все ж кількість громадян, які проникли на Захід через територію України, і ми змушені були їх прийняти в рамках реадмісії назад, з кожним роком зменшується. Якщо, скажімо, в 2011 році ми прийняли 392 особи, то минулого — 288.

Контрабанді — зась!

Навантаження на українських прикордонників випадає колосальне. Такий приклад: лише протягом 1-го кварталу 2013 року державний кордон України перетнули майже 14,5 мільйонів осіб та 3,5 мільйони автомобілів. Мабуть, саме на завантаженість «зелених кашкетів», мовляв, пильність їх притупляється, і роблять ставку ті, хто намагається незаконно ввести на територію країни зброю, наркотики, інші заборонені предмети.

За словами генерала Павла Шишоліна, впродовж 3 місяців поточного року затримано 271 мігранта, виявлено 200 одиниць вогнепальної зброї, понад 5,5 тисяч набоїв і майже 26 кілограмів наркотичних речовин. Загальна вартість виявлених і вилучених контрабандних товарів становить більш, як 43 мільйони гривень.

Зважаючи на географічне розташування України, її територію часто використовують наркоділки для переправлення «білої смерті» до країн Східної та Західної Європи.

Так, прикордонники пункту пропуску «Хутір Михайлівський» в потязі «Кишинів—Москва» виявили 6 кілограмів марихуани, а в «Севастополь»-Москва — 4,4 кілограми «трави».

На пункті пропуску «Шегин» у паливному баку одної з автівок знайшли понад 5 кілограмів амфітаміну, а також виявили у туриста кілограм цієї речовини, яку він склав серед продуктів харчування.

Втім, чимало дурман-зілля осідає і в Україні: жертвами «білої смерті» стають насамперед молоді люди, бо придбати її можна в багатьох нічних клубах, а також у навчальних закладах. Не дивно, що сьогодні на офіційному обліку в органах МВС

перебуває близько 200 тисяч наркозалежних. Але їх могло бути ще більше, коли б українські прикордонники не перекривали канали постачання наркотиків.

Україна, за інформацією МВС, наводиться незареєстрованою вогнепальною зброєю, яка час від час «засвічується» при сконені убивств. Шляхи її потрапляння в Україну — різні. В тому числі з-за кордону.

Громадянин України М., повертаючись додому, прихопив із собою 11 пістолетів різних марок. Він їх ретельно приховав у автомобілі, а при безпосередньому перетині кордону обрав ще й «зелений коридор». Але прикордонники пункту «Краківець» виявили весь його «скарб», і зловмиснику тепер доведеться відповідати за сконене.

Інколи серед тих, хто намагається пронести вогнепальну зброю, трапляються і працівники правоохоронних органів!.. Так, я не обмовився: один співробітник СБУ хотів перемістити через кордон автомат, пристрій для безшумної стрільби, ніж та багнет.

Досить поширеною є контрабанда тютюнових виробів, об'єми поставок яких зростають.

— Справа у тім, що практично в усіх країнах, що межують з нами, вони коштують значно дорожче, — каже Павло Шишолін. — Ось цю різницю і намагаються використати наші співвітчизники, які, придбавши ті ж «Прилуки» по одній ціні, реалізують їх в Росії чи Білорусі вже по іншій, маючи «навар». У 1-му кварталі поточного року ми затримали 15 мільйонів штук сигарет, що незаконно переміщалися через кордон. До яких тільки хитрощів не вдаються «тютюнові бізнесмени»! Наприклад, для перевезення товару використовують човни і навіть акваланги...

З перспективою на майбутнє

Якщо уважно проаналізувати показники, які відображають діяльність Державної прикордонної служби, то важко не помітити тих позитивних зрушень, що відбуваються у цьому відомстві останнім часом.

Насамперед слід зазначити, що Державна прикордонна служба серед силових відомств України першою відмовилася від воянів-строковиків, перешовши на комплектування контрактниками-професіоналами.

— І незабаром переконались, що правильно зробили, — розповідає помічник голови Державної прикордонної служби полковник Сергій Астахов. — Результативність виконання ними своїх обов'язків — у порівнянні з 18–20 річними юнаками — значно вища. Незважаючи на існування багатьох проблем, більшість з яких має фінансове забарвлення, прикордонники все більше озброюються сучасними технічними засобами, що допомагають їм у повсякденній діяльності. Наприклад, на багатьох ділянках кордону персонал, який їх охороняє, оснащений тепловізорами — технічними засобами, які дозволяють виявляти людину задовго до того, як вона наблизиться до кордону.

— Завдяки співпраці з іншими країнами ми отримали технічної допомоги на більш, як 700 мільйонів гривень, — каже Павло Шишолін. — Завдячуючи цим коштам, встановили на багатьох ділянках оптико-електронні системи спостереження, вирішили інші нагальні проблеми. За рахунок реалізації міжнародних програм додатково придбано 9 мікроавтобусів, збудовано 2 пункти тимчасового утримання незаконних мігрантів, встановлені стаціонарні системи радіаційного контролю в 2 пунктах попуску. Не за горами той час, коли прикордонник, заступивши в наряд, матиме змогу моніторити кордон за допомогою відеокамер, перебуваючи безпосередньо у приміщенні.

Все частіше можна побачити кораблі Морської охорони в морі. Наприклад, їх екіпажами здійснено кілька виходів в економічну зону України. Тривалістю 5 діб. Екіпаж корабля «Миколаїв» затримав турецьку рибопромислову шхуну «Чанак Чілар», капітан якої, згідно із судовим рішенням, відшкодував завдані збитки в сумі 136 тисяч гривен.

Останнім часом українські прикордонники разом з російськими колегами проводять спільні дії проти браконьєрської діяльності та підтримання сприятливого режиму плавання в акваторії Чорного і

Азовського морів, а також Керченської протоки.

Побутує думка, що завдання прикордонників полягає лише у виявленні порушників кордону і їх затриманні, недопущенні різних правопорушень тощо. Все це так. Але, разом з тим, «зелені кашкети» переїмаються і проблемами людей, які перетинають державний кордон. Зокрема, створенням комфортних умов для пасажирів. Вже, наприклад, започатковано оформлення пасажирських потягів на початкових і кінцевих станціях.

— З кожним роком число осіб, які перетинають державний кордон, зростає, — продовжує генерал-полковник Павло Шишолін. — Адже Україна — досить приваблива для туристів країна. Зважаючи на це, ми відпрацювали комплексний план дій, узгодивши його з іншими зацікавленими міністерствами і відомствами. Головне для нас — максимальне сприяння пропуску людей через кордон, вони не повинні

відчувати найменших незручностей. Маємо певний досвід щодо розв'язання проблем, пов'язаних з перетином Державного кордону великою кількістю людей. Маю на увазі Євро-2012. Ті технології, які використовувалися під час чемпіонату Європи, не забути. Більш того, вони адаптуються до реалій сьогодення.

Мається на увазі система попередніх повідомлень задля швидшого оформлення пасажирів, практика єдиної зупинки, введення в пунктах пропуску додаткових смуг та працівників, які здійснюють паспортний контроль. В планах прикордонників зробити так, щоб подорожуюча людина, перетинаючи кордон, на оформлення документів витрачала 20–30 секунд!

Геннадій Перов,
полковник

Нещодавно я зустрівся з начальником Центру полковником медичної служби, кандидатом медичних наук Анатолієм Казмірчуком і попросив розповісти про сьогодення цього унікального медичного закладу, методики, які використовуються при лікуванні пацієнтів.

— При наданні медичної допомоги у нашому Центрі пріоритетом, звичайно, користуються військовослужбовці Збройних Сил України, ветерани військової служби, члени їхніх сімей,— говорить Анатолій Петрович. — І як свідчать відгуки пацієнтів, рівнем отриманої допомоги переважна більшість з них цілком задоволена.

— Розкажіть, будь ласка, про можливості Центру. Зокрема, лікувально-діагностичну базу.

— Наша база є однією з кращих в Україні. Наприклад, маємо найсучасніші магнітно-резонансні і комп'ютерні томографи таких всесвітньовідомих фірм як «Дженерал-електрик», «Олімпус», «Сіменс», «Шімадзу» та інших. Відділення оснащені ультразвуковими апаратами останніх поколінь, що дозволяє виявляти захворювання на ранніх стадіях і призначати правильне лікування. У нашему Центрі є апаратура, якою не може похвалитись жодна обласна лікарня.

— Чому ветерани військової служби, які отримують — за сьогоднішніми мірками — мізерні пенсії, під час перебування у Центрі змушені купувати ліки власним коштом? Адже на них теж розповсюджується юрисдикція чинного законодавства, згідно якого всі воїни мають право на безкоштовне лікування...

— Ви порушили чи не найболючішу проблему, пов'язану з людьми, які віддали кращі роки життя службінню державі і суспільству, а сьогодні опинилися у вкрай скрутному становищі. Але...

На жаль, ми не в змозі повністю задоволити потреби в ліках усіх без винятку пільгових категорій: до нас можуть звертатися на цілком законних підставах більше 1 мільйона громадян, які проживають в різних регіонах України і теж користуються правом на безплатне лікування. Зрозуміло, що ми не маємо таких можливостей, щоб повністю безкоштовно їх лікувати. Такі реалії сьогодення...

Натомість солдати строкової служби, офіцери задовольняються ліками на всі 100 відсотків..

ОСТРІВЕЦЬ ЗДОРОВ'Я

У Головному військово-медичному клінічному центрі МО України «ГВКГ» ветерани військової служби отримують високоякісну медичну допомогу

— Хотілось би почути, Анатолію Петровичу, про перебіг лікування, клінічну базу Центру, людей, які тут працюють.

— У нас працює колектив справжніх професіоналів — людей, які мають добре серце, багатий досвід і докладають усіх зусиль, щоб пацієнти, які пролікувалися у нас, не вважали це прогаяним часом.

Якщо говорити про лікувально-діагностичну базу, то вона складається з 26 клінік (11 хірургічного профілю, 13 — терапевтичного, променевої діагностики і терапії — 1, лабораторної діагностики — 1). Маємо також 37 відділень, 22 різноманітних кабінети.

Ми є клінічною базою для Української військово-медичної бази, Національного університету ім. О. Богомольця, Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Шупика. На базі Центру розміщуються кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та реанімації, хірургії, загальної практики — сімейної медицини, нефрології, тарацальної хірургії, ортопедії та травматології, гематології і трансфузіології тощо.

Маємо потужний науковий потенціал: у Центрі працюють 91 кандидат медичних наук і 22 доктори, 45 доцентів і професорів, 1 академік.

Особисто я пишаюсь тим фактом, що серед штатних працівників Центру є доктори медичних наук. Це, зокрема, полковники медичної служби Олександр Данчин, Лев Голик, Тарас Бібік, Георгій М'ясников, Ігор Савка та інші.

Імена деяких моїх колег відомі не лише в Україні, а й далеко за її межами. Зокрема, полковника медичної служби, доктора медичних наук, начальника клініки нейрохірургії та неврології Олександра Данчина.

У цій клініці виконуються усі види оперативних втручань при патологіях головного та спинного мозку, периферійних нервів із використанням мікрохірургічних, мінімальних інвазивних, ендоскопічних методик. Сам Олександр Георгійович вперше в Україні розробив методику ендоскопічного видалення внутрішньомозкових крововиливів, зменшивши кількість летальних випадків серед хворих на 40–60 відсотків. Разом зі своїми колегами він розробив і унікальну методику ендоскопічного видалення гриж міжхребцевих дисків. Своїм досвідом він ділився із зарубіжними колегами, беручи участь в роботі міжнародних симпозіумів з проблем нейрохірургії.

Я міг би назвати ще чимало прізвищ людей, які є гордістю нашого колективу, передають свій досвід молодшим колегам. Загалом останнім часом ми «виросли» багато високопрофесійних фахівців. Такий факт: щороку 5–7 чоловік стають кандидатами наук! За цим — наполеглива праця, недоспані ночі, пожертвування вільним часом, а деколі і власними інтересами. Мене радує, що дедалі більше молодих лікарів займаються науковою роботою. І роблять це не задля слави чи якихось меркантильних інтересів, а ради підвищення свого професійного рівня.

Шороку у стаціонарних умовах лікується понад 30 тисяч хворих, а близько 500 тисяч пацієнтів отримують амбулаторну допомогу, у нас виконуються більше 10 тисяч оперативних втручань, серед яких чимало складних і надскладних.

— Поділіться, Анатолію Петровичу, планами на майбутнє.

— Для мене, як керівника Центру, головне — стабільна, ефективна робота усіх відділень і клінік, високий професійний рівень лікарів та медичних сестер, інших фахівців, які надають медичну допомогу хворим. Адже від цього залежить стан їхнього здоров'я, а інколи і саме життя.

Під час зустрічі з колективом одного з військово-медичних клінічних центрів міністр оборони України Павло Лебедєв зазначив, що лікувальні заклади МО мають бути кращими в Україні і працювати на рівні світових стандартів.

Одним із пріоритетних завдань, що ставляться перед військовою медициною, є запровадження нових сучасних технологій, які дозволяють надавати високоякісну допомогу хворим. В цьому напрямку і працюватимемо.

Інтерв'ю взяв Сергій Зятьєв

Миколаїв

Одецьщина

Севастополь

Чернівці

Черкаси

23–24 травня в Кіровограді відбулися збори керівного складу обласних організацій ТСО України

